

The background features a white surface with two red geometric shapes. A large, dark red parallelogram is tilted and positioned in the lower-left to center area. A lighter red, semi-transparent shape is located in the top-left corner, partially overlapping the white background and the dark red shape.

Eerste Voortgangsrapportage 2025

In bewerking

Inhoudsopgave

1 Voorwoord	3
2 Leeswijzer en samenvatting	5
2.1 Leeswijzer	5
2.2 Samenvatting	6
3 Beleidsrealisatie begroting 2024	7
3.1 Bestuur en dienstverlening	8
3.1.1 Stand van zaken bij Voortgangsrapportage	10
3.1.2 Doelenbomen	11
3.2 Veiligheid	12
3.2.1 Stand van zaken bij Voortgangsrapportage	14
3.2.2 Doelenbomen	16
3.3 Economie	18
3.3.1 Stand van zaken bij Voortgangsrapportage	20
3.3.2 Doelenbomen	23
3.4 Mobiliteit	24
3.4.1 Stand van zaken bij Voortgangsrapportage	26
3.4.2 Doelenbomen	29
3.5 Omgevingskwaliteit	32
3.5.1 Stand van zaken bij Voortgangsrapportage	33
3.5.2 Doelenbomen	35
3.6 Stedelijke ontwikkeling	38
3.6.1 Stand van zaken bij Voortgangsrapportage	40
3.6.2 Doelenbomen	41
3.7 Jeugd en onderwijs	46
3.7.1 Stand van zaken bij Voortgangsrapportage	48
3.7.2 Doelenbomen	51
3.8 Cultuur, sport en recreatie	54
3.8.1 Stand van zaken bij Voortgangsrapportage	56
3.8.2 Doelenbomen	58
3.9 Maatschappelijke ondersteuning	62
3.9.1 Stand van zaken bij Voortgangsrapportage	64
3.9.2 Doelenbomen	66
3.10 Werk en inkomen	68
3.10.1 Stand van zaken bij Voortgangsrapportage	70
3.10.2 Doelenbomen	72
4 Paragrafen	75
4.1 Plankosten	75

Hoofdstuk 1

1 Voorwoord

De Eerste Voortgangsrapportage 2025 laat zien dat de uitvoering van de Programmabegroting 2025 grotendeels op koers ligt: we realiseren het merendeel van de prestaties uit de begroting volgens plan. Er zijn momenteel geen prestaties waarbij duidelijk is dat deze niet binnen de gestelde kaders gerealiseerd gaan worden.

Financiële ontwikkelingen

De belangrijkste financiële ontwikkelingen zijn structurele nadelen bij de Wmo, Sterke Sociale Basis en Sociaal Wijkteams (als gevolg van indexering) en de Centrumregeling (risicobijdrage). Daartegenover staat een positief resultaat van de algemene uitkering en kapitaallasten / financiering. De bijbehorende begrotingswijziging (jaarschijf 2025) zal onderdeel zijn van het raadsvoorstel bij Kaderbrief 2025-2029 en deze zullen we daar ook toelichten.

Leiden, juni 2025

College van burgemeester en wethouders

Hoofdstuk 2

2 Leeswijzer en samenvatting

2.1 Leeswijzer

De voortgangsrapportage bestaat uit twee delen:

- Verantwoording van de beleidsrealisatie van de Programmabegroting 2025;
- De paragraaf plankosten.

De verantwoording van de beleidsrealisatie volgt de programma-indeling van de Programmabegroting 2025. Aan de hand van de doelenbomen met de prestaties geven we met de kleuren van de stoplichten aan in hoeverre de uitvoering van de prestaties op schema ligt:

Stoplicht	Betekenis
 Groen	Prestatie wordt of is binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.
 Oranje	Er is een risico dat de prestatie niet binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit wordt gerealiseerd. Hierop is bijsturing nodig.
 Rood	Prestatie wordt of is niet binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.

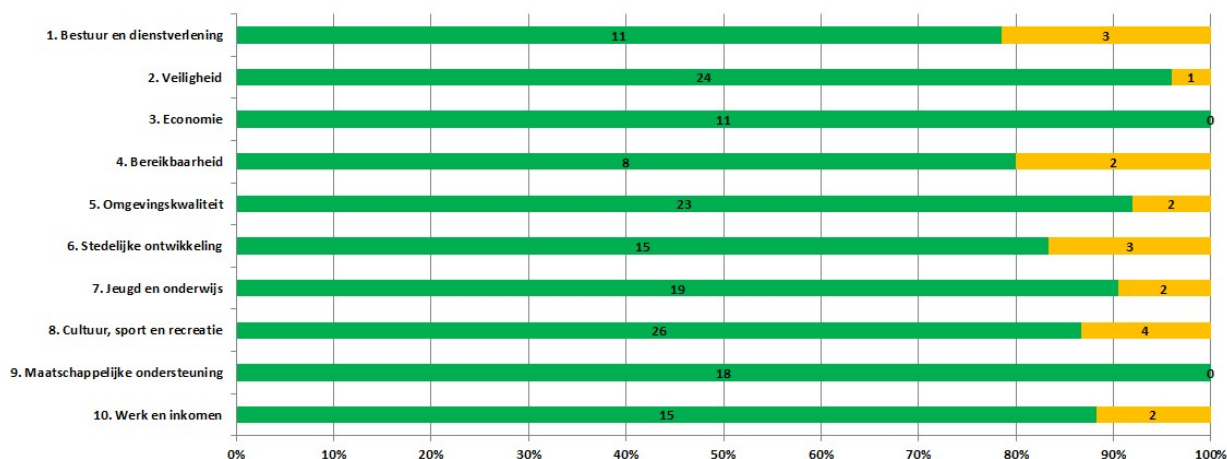
Bij een 'rood' of 'oranje' stoplicht bevat de voortgangsrapportage in ieder geval een toelichting op de oorzaak van de afwijking, de consequenties voor het bereiken van de programmadoelstelling en de wijze waarop het college wil bijsturen.

2.2 Samenvatting

Voortgang Prestaties

De uitvoering van de Programmabegroting ligt grotendeels op koers: van de 189 prestaties waarin de Programmabegroting 2025 is opgedeeld, verwachten we dat 170 prestaties volgens planning worden gerealiseerd ('groen'). Op 19 prestaties is bijsturing nodig ('oranje'). Er is op dit moment geen prestatie waarbij we verwachten dat deze niet binnen de kaders uit de Programmabegroting 2025 kan worden gerealiseerd ('rood').

De onderstaande figuur maakt inzichtelijk welk percentage van de prestaties binnen de diverse programma's op koers ligt:

Voortgang implementatie financieel systeem

Dit project betreft de invoering van een nieuw financieel en inkoopstelsel voor de gemeenten in de Leidse regio. Het project bevindt zich sinds mei 2025 in de realisatiefase. In deze fase wordt het stelsel ingericht, getest, gedocumenteerd en opgeleverd. Naast de technische inrichting wordt veel aandacht besteed aan het betrekken en opleiden van de gebruikers van het stelsel. Het financieel stelsel wordt gebruikt door een grote groep gebruikers. Dit zijn collega's die werken binnen het domein Inkoop en Financiën, maar daarnaast ook een grote groep collega's die door heel de organisaties verspreid werken en bijvoorbeeld bestellingen plaatsen en facturen coderen en accorderen. Voor een goede werking van het stelsel en een soepele overgang van het oude naar het nieuwe stelsel is het van belang dat al deze gebruikers goed getraind zijn. Op dit moment ligt de implementatie zowel voor de planning als voor het budget op schema. Daarbij dient wel gezegd te worden dat het zwaartepunt van het project in de tweede helft van 2025 ligt en we dit goed zullen blijven monitoren. Via de voortgangsrapportages houden we de raad op de hoogte van de stand van zaken. Bij knelpunten t.a.v. tijd, geld en/of kwaliteit zullen we de raad separaat informeren.

Hoofdstuk 3

3 Beleidsrealisatie begroting 2024

1

Bestuur en dienstverlening

Bestuur en dienstverlening

<i>Programmanummer</i>	1
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Bestuur, Veiligheid en Handhaving Kennis, Onderwijs, Sport en Financiën Werk, Inkomen en Economie & Cultuur

De missie van het programma Bestuur en dienstverlening luidt:

De gemeente Leiden staat voor een betrouwbaar bestuur: open en transparant en in samenwerking met en voor partners en burgers in de stad en regio.

De gemeente Leiden staat voor een klantgerichte, persoonlijk en toegankelijke dienstverlening, waarbij de burgers, bedrijven en overige instellingen betrouwbaar, duidelijk, snel en op maat worden bediend.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Dienstverlening

Ook in 2025 werken we aan het Uitvoeringsprogramma Dienstverlening met als doel onze dienstverlening meer persoonlijk, betrouwbaar en toegankelijk te maken. We willen weten hoe Leidenaren dat ervaren en ons klanttevredenheidsonderzoek verder uitbreiden. Daarom schaften we eind 2024 een nieuwe onderzoekstool aan. In de eerste helft van 2025 richtten we de eerste nieuwe klantonderzoeken in.

Duidelijke taal

Binnen het project Duidelijke Taal ligt dit jaar de focus op het borgen van alle kennis en werkafspraken binnen de organisatie. Tegelijkertijd bleef het project de afdelingen ondersteunen in het herschrijven van hun teksten. Ook zijn meerdere schrijft trainingen gegeven. In april startten we de pilot 'meldpunt Onduidelijke taal'. Daar kunnen Leidenaren en welzijnsorganisaties zelf teksten aanmelden die zij onduidelijk vinden. De betreffende afdeling gaat dan aan de slag met het herschrijven van de tekst.

Overheidsbrede dienstverlening

De overheidsbrede dienstverlening kreeg steeds meer vorm. Begin 2025 sloten teams van onder andere Werk & Inkomen, Schuldhulpverlening en Burgerzaken aan op het landelijke professionalnetwerk. In dit netwerk zitten acht grote landelijke uitvoeringsorganisaties, zoals de Belastingdienst, de Sociale Verzekeringsbank en het UWV. Medewerkers van de gemeente kunnen nu direct telefonisch contact opnemen met die instanties om problemen van Leidenaren op te lossen.

Online dienstverlening

In de eerste helft van 2025 startten we met het project om de applicatie voor de digitale formulieren op de website te vervangen. We kozen voor de Common Ground oplossing Open Formulieren. De geplande oplevering is eind 2025.

Ook zijn we gestart met een centrale oplossing om te voldoen aan privacy vereisten van de AVG. Er is gekozen voor een cookiebanner die geïmplementeerd kan worden op de websites van de gemeente Leiden. Het geeft de Leidenaar de mogelijkheid in te stellen welke gegevens we mogen verzamelen tijdens het gebruiken van onze websites.

MijnLeiden

We deden vooronderzoek naar de mogelijkheden om een proefomgeving voor MijnLeiden neer te zetten. We leerden van andere gemeenten dat het lastig is om dienstverleningsprocessen in de MijnOmgeving technisch goed te laten aansluiten op bestaande systemen, die soms verouderd zijn. We onderzoeken wat er nodig en mogelijk is om in het ICT-vernieuwingstraject Common Ground oplossingen te implementeren terwijl oude systemen nog in de lucht moeten blijven.

Nieuwe telefooncentrale

Het KCC is in februari succesvol overgegaan op een nieuwe cloud-telefooncentrale. Hiermee verkleinen we het risico op storingen. Verder biedt de telefooncentrale verschillende nieuwe functionaliteiten, zoals de mogelijkheid om gesprekken op te nemen voor trainings- en kwaliteitsdoeleinden.

Op orde houden basisregistraties

We zijn overgestapt van een BAG-gerichte aanpak, die vooral was gericht op het beheren en bijwerken van de BAG, naar een procesketengerichte benadering. Daarbij wordt er meer samengewerkt met andere ketenpartners (of basisregistraties), zoals BRP, BGT, WOZ. Dit heeft geleid tot betere volledigheid, actualiteit en juistheid van gegevens, onder andere door nauwkeurigere informatie uit vergunningen en het oplossen van dubbele adressen en langlopende problemen. We blijven investeren in samenwerking om de kwaliteit te waarborgen en onze processen verder te optimaliseren.

Doelenbomen

Beleidssterrein 1A Bestuur

Doel	Prestatie	
1A1 Volksvertegenwoordiging, kaderstelling en control	1A1.1 De gemeenteraad en raadscommissies vergaderen volgens de vastgestelde vergadercyclus	✓
	1A1.2 Burgers actief informeren over rol en werkzaamheden van de gemeenteraad	✓
	1A1.3 Ondersteuning van de gemeenteraad door de griffie, onderzoek door de rekenkamercommissie en controle door de accountant	✓
1A2 Dagelijks besturen van de gemeente	1A2.1 Dagelijks besturen van de gemeente door het college	✓
	1A2.2 Informeren en betrekken van burgers, bedrijven en instellingen over besluiten en bij uit te voeren beleid	✓
	1A2.3 Organiseren van verkiezingen voor gemeente, provincie, waterschap, Rijk en Europa	✓
	1A2.4 Strategische beleidsadvisering en onderzoek	✓
	1A2.5 Adviseren van bestuur over communicatie	✓
1A3 Bijdragen aan en sturen op samenwerkingsverbanden	1A3.1 Sturing en toezicht houden op samenwerkingsverbanden	✓
	1A3.2 Bevorderen van intergemeentelijke samenwerking	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 1A Bestuur

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 1B Dienstverlening

Doel	Prestatie	
1B1 Burgers, bedrijven en instellingen zijn tevreden over de publieke dienstverlening	1B1.1 Leveren van alle producten en diensten op het gebied van Burgerzaken (o.a. reisdocumenten, rijbewijzen, huwelijken etc.)	⚠
	1B1.2 Zorgen voor persoonlijke, betrouwbare en toegankelijke dienstverlening via de belangrijkste kanalen die de burger van ons verwacht en die voldoen aan de moderne standaarden.	⚠
	1B1.3 Op orde houden basisregistraties (BRP, BAG, BGT)	✓
	1B1.4 Beantwoorden van eerstelijns vragen, verstrekken van informatie en leveren van eerstelijns producten	⚠

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 1B Dienstverlening

De organisatie heeft intern nog steeds last van storingen op ICT-gebied. Hoewel de inwoner deze gelukkig vaak niet merkt, vraagt het van de organisatie extra inspanning. Voor een deel liggen de storingen buiten onze organisatie, zoals storingen bij DigiD. Voor de storingen binnen de organisatie werken we hard aan het voorkomen en zo snel mogelijk oplossen van storingen. We schakelen sneller tussen verschillende afdelingen en disciplines. Hierdoor zien we dat het aantal ICT-storingen in 2024 is gedaald in vergelijking met 2023. Deze lijn willen we doortrekken voor 2025. Het zal echter nooit lukken om alle storingen te voorkomen.

2

Veiligheid

Veiligheid

<i>Programmanummer</i>	2
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Bestuur, Veiligheid en Handhaving Gezondheid, Jeugdzorg & Welzijn

De missie van het programma Veiligheid luidt:

De gemeente Leiden staat voor een stad die veilig is én veilig voelt op het gebied van wonen, werken en leven in samenwerking met bewoners en partners.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

2025 is het derde jaar waarin wordt gewerkt conform de prioriteitstelling in het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026. Voor een aantal prioriteiten is in deze voortgangsrapportage ontwikkelingen te delen.

Personen met onbegrepen gedrag

De politiecijfers over het aantal overlastmeldingen van personen met onbegrepen gedrag zijn nog altijd zorgelijk hoog. Sinds 2024 zien we een stabilisering van het aantal meldingen. De politie geeft echter aan dat de complexiteit van de casuïstiek toeneemt. De druk op zowel de politie als de zorgketen blijft dus onverminderd hoog. Met behulp van de ZonMW-subsidie *'Grip op onbegrip- domeinoverstijgend samenwerken'* wordt gewerkt aan het zo snel mogelijk passende zorg en ondersteuning bieden aan mensen met onbegrepen gedrag met (zeer) complexe problematiek. De activiteiten in het kader van deze subsidie lopen tot en met december 2027. Met behulp van deze subsidie wordt gewerkt aan het zo snel mogelijk passende zorg en ondersteuning bieden aan mensen met onbegrepen gedrag met (zeer) complexe problematiek. Het betrekken van ervaringsdeskundigen is hierin een belangrijk element. Een van de projecten richt zich op het verkennen van een te realiseren 24/7 beschikbare regionale voorziening die hulp kan bieden aan personen met onbegrepen gedrag, die een ander type voorziening nodig hebben dan de Psychiatrische Eerste Hulp (PEH) of de Spoedeisende Eerste Hulp (SEH). Ook is er expliciet aandacht voor een regionale werkwijze in overdracht voor personen die vanuit het zorgdomein (bijvoorbeeld GGZ crisisdienst) naar het sociaal domein komen (gemeente).

Stijging van incidenten

In lijn met de landelijke trend wordt ook Leiden geconfronteerd met de verharding van het criminele milieu. In onze gemeente krijgen we te maken met explosieven die bij woningen geplaatst worden en zijn woningen beschoten. Een aantal van deze panden is naar aanleiding van deze incidenten tijdelijk gesloten. Tijdelijke sluitingen waren, ook in het eerste kwartaal van 2025, aan de orde voor panden waarin een handelshoeveelheid drugs werd aangetroffen of waar een illegale seksinrichting werd geconstateerd. Het inzetten van bestuurlijke instrumenten heeft ook de eerste maanden van 2025 veel (juridische) inzet van de gemeente gevraagd, en zal de aankomende periode onze aandacht blijven vragen.

Wet Bibob en aanpak ondermijning

In de eerste periode van 2025 is met de inzet van de Wet Bibob verder gewerkt aan het leveren van een bijdrage aan een veilig, leefbaar en eerlijk Leiden. De lijn zoals ingezet in de jaren hiervoor zet zich ook in 2025 voort: onderzoeken zijn complex en vragen om een forse inzet vanuit het team aanpak ondermijning. Maatwerkoplossingen zijn nog altijd leidend. Ook wordt vanuit het team aanpak ondermijning bewustwording bij andere teams gecreëerd op de vraag 'met wie doen we zaken'. Gelet op de druk op de capaciteit vanuit onderzoeken worden beleidswijzigingen in de tweede helft van 2025 opgepakt. Het doen van Bibob-onderzoeken past in de brede ontwikkelingen op het gebied van weerbaarheid en integriteit zoals die binnen de gehele organisatie gaande zijn.

Zelfredzame en weerbare samenleving

Landelijk groeit de aandacht voor het weerbaar en zelfredzaam maken van de samenleving, bijvoorbeeld bij crisissituaties, bijvoorbeeld stroomuitval of een natuurramp. Dit vraagt ook van de gemeente inzet, onder andere op het gebied van communicatie. De gemeente Leiden zoekt hierbij de samenwerking met de Veiligheidsregio Hollands Midden en het Rode Kruis. Leiden is samen met deze ketenpartners gestart met het opzetten van een communicatiecampagne gericht op de weerbaarheid en zelfredzaamheid van de inwoners.

Stadscriminoloog

Stadscriminoloog Marianne Franken heeft begin 2025 enkele resultaten gepresenteerd over het veiligheidsgevoel van inwoners van onze stad. Haar promotieonderzoek duurt nog 1,5 jaar. Via de website worden alle artikelen en resultaten gepresenteerd. Leidenaren zijn enthousiast over het onderzoek en mede daardoor lukt het nog altijd om voldoende respondenten te vinden.

Landelijk Programma Veilige Steden

Sinds 2023 wordt met de aanpak 'Wensen en Grenzen' in Leiden ingezet op het tegengaan van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld in Leiden. Binnen deze aanpak valt ook seksueel grensoverschrijdend gedrag in de openbare ruimte, in het bijzonder tijdens het uitgaan en op straat (straatintimidatie). In februari is voor het eerst een 'susteam' ingezet tijdens 'Sine Regno'. Een susteam bestaat uit een vorm van particuliere beveiligers of stewards, die uitgaanspubliek 'sussen', corrigeren en wijzen op (gedrags)regels. Het susteam heeft zelf geen bijzondere bevoegdheden maar hebben nauw contact met politie en handhaving. De ervaring met het susteam was positief. Komende periode wordt bekeken hoe en of een susteam vaker kan worden ingezet in Leiden.

Stedelijke jeugd aanpak

We merken dat de jeugd voor onrust in de verschillende wijken blijft zorgen, met name in Noord, Slaaghwijk, Zuid-West, de Mors en de Stevenshof. Met de middelen vanuit Preventie met Gezag is in het eerste kwartaal van 2025 Specialistisch Jongerenwerk gestart in de wijken Stevenshof en Zuidwest. De eerste jongeren zijn in begeleiding. Ook zijn in januari 2 PIT coaches gestart om ook oudere jongeren (12-18 jaar) en hun ouders te begeleiden. De aanpak op deze doelgroep wordt samen met Universiteit Leiden ontwikkeld. Dit proces is in volle gang. Om Regie op Jeugd sterker te positioneren en een betere informatiepositie te krijgen is de afgelopen periode een begin gemaakt om de uitvoering en beleid stevig aan elkaar te verbinden. Hier gaan we ook het komend jaar verder aan werken en zal de samenwerking tussen het veiligheids- en sociaal domein versterken.

Digitale veiligheid

Cybercrime houdt zich niet aan gemeentegrenzen, ook de inwoners van Leiden lopen risico om slachtoffer te worden van onder andere online oplichting, fraude, hacken en online bedreigingen en intimidatie. Dit jaar werken we aan een aanpak om digitale veiligheid onder de aandacht te blijven houden. Denk hierbij aan het maken van communicatiecontent voor de Cybercrime Challenge en het aansluiten bij regionale/landelijke initiatieven, zoals ook dit jaar weer re_bootcmp. De re_bootcamp is voor jongeren met skills op het gebied van IT. Tijdens het event worden de jongeren uitgedaagd met digitale challenges en zijn er interessante sprekers vanuit de cybersecurity industrie, de politie en de gaming industrie. Er is daarnaast speciaal aandacht voor ouderen als doelgroep. Dit gebeurt onder andere door het organiseren van bijeenkomsten over babbeltrucs en online veiligheid.

Handhaving Openbare Ruimte

De Visie op Handhaving Openbare Ruimte 2025-2028 is in het eerste kwartaal van 2025 vastgesteld. Daarmee is de prioritering van de werkzaamheden voor de komende vier jaar bepaald. De komende vier jaar krijgen afvaloverlast, fietsparkeren, overlast personen en verkeershandhaving een hoge prioriteit. Voor deze taken wordt dagelijks tijd gereserveerd en er wordt proactief op geacteerd.

Doelenbomen

Beleidssterrein 2A Veiligheid

Doel	Prestatie	
2A1 Beperken criminaliteit, bewaken democratische rechtsstaat	2A1.1 Aanpak ondermijning	✓
	2A1.2 Voorkomen of aanpakken radicalisering en polarisatie	✓
	2A1.3 Inzet Wet Bibob	✓
	2A1.4 Inzet Veilige Publieke Taak	✓
2A2 Beperken criminaliteit en overlast in de woonomgeving	2A2.1 Beperken van overlast van personen die verward gedrag vertonen	✓
	2A2.2 Beperken van woonoverlast	✓
	2A2.3 Inzet preventie en weerbaarheid gedigitaliseerde criminaliteit	✓
	2A2.4 Regievoering samenwerking jaarwisseling/vuurwerk	✓
	2A2.5 Inzet buurt- en wijkveiligheid en integrale wijkaanpak	✓
	2A2.6 Aanpak fietsendiefstal	✓
	2A2.7 Bestuurlijke inzet overtredingen Opiumwet en tegengaan van drugshandel	✓
2A3 Beperken jeugdoverlast en criminaliteit	2A3.1 Inzet Stedelijke Jeugdaanpak	✓
	2A3.2 Inzet Dealbreakers	⚠
2A4 Optimale preventie en aanpak branden, rampen en crises	2A4.1 Realiseren en bestendigen van BRL-vakbekwame gemeentelijke crisisorganisatie	✓
	2A4.2 Planvorming rondom grootschalige risicovolle evenement	✓
	2A4.3 Inzet bij rampen en (cyber)crises	✓
	2A4.4 Optimale preventie brandveiligheid	✓
	2A4.5 Inzet bij demonstraties en betogingen	✓
2A5 Veilig ondernemen en veilig uitgaan	2A5.1 Risicoscan, coördinatie vergunningverlening evenement	✓
	2A5.2 Inzet Landelijk Programma Veilige Steden	✓
	2A5.3 Bijdrage aan (digitaal) veilig ondernemen	✓
	2A5.4 Handhaven coffeeshopsanctiebeleid	✓
	2A5.5 Coördinatie vergunningverlening horeca	✓
	2A5.6 Handhaven horecasanctiebeleid	✓
	2A5.7 Handhaven prostitutiebeleid	✓

Toelichting doelenboom beleidssterrein 2A veiligheid

2A3.2 Inzet Dealbrekers

Vanaf 1 januari 2025 valt de aanpak Dealbreakers onder Preventie met Gezag. Met de middelen vanuit Preventie met Gezag is in het eerste kwartaal van 2025 onder andere Specialistisch Jongerenwerk ingezet in de wijken Stevenshof en Zuidwest. De eerste jongeren zijn in begeleiding, maar het programma zit nog in de opstartfase. Vanwege personeelwisselingen is de inzet op Dealbreakers tijdelijk minder geweest. Vanaf het 2^e kwartaal 2025 is dit weer op niveau.

3

Economie

Economie

Programmanummer

3

Commissie

Werk en Middelen

Portefeuille(s)

Economie, Kennis, Sport & Gezondheid
Energie, Werk, Inkomen & Cultuur

De missie van het programma Economie luidt:

De gemeente Leiden staat voor een vitale en duurzame economische structuur in samenwerking met haar stadspartners en de regio. Daarbij werken we vanuit 5 pijlers aan een toekomstbestendige economie voor brede welvaart. Passende ruimte voor werken, toekomstbestendig ondernemerschap, talent, kennis & innovatie en een attractieve stad zijn daarbij de leidende thema's.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Beleidsterrein Ruimte om te ondernemen

Regionale kantorenstrategie

In het eerste kwartaal is gewerkt aan de actualisatie van de regionale kantorenstrategie. Verwachting is dat deze op 2 juli 2025 ter vaststelling wordt voorgelegd in het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland. Dat betekent dat uw raad in aanloop naar besluitvorming in dit AB invloed kan uitoefenen op deze regionale kantorenstrategie.

Ruimte voor werken in de stad

Begin 2025 is een start gemaakt met enkele acties uit de Ontwikkelagenda Ruimte voor Werk, zoals het opstellen van profielen voor de Leidse wijkwinkelcentra, een onderzoek naar een fonds voor betaalbare werkruimte en een bijdrage leveren aan de projectenpijplijn voor een ROM-B. Dit betreft voor Leiden een quick scan van De Waard. In navolging van de projectenpijplijn is Economie071 gestart met het werven van een kwartiermaker voor een Ruimtelijke Ontwikkelmaatschappij Bedrijventerreinen (ROM-B). De kwartiermaker onderzoekt in welke vorm de ROM-B het beste opgezet kan worden en welk startkapitaal er nodig is. Daarbij wordt er toegewerkt naar besluitvorming over de ROM-B in Q3/Q4 2025 in de gemeenteraden.

Economie071

De groei van de Leidse economie komt met name voort uit de groei van onze kenniseconomie. Het Leiden Bio Science Park is daarin de grote aanjager. Afgelopen jaren groeide het park met gemiddeld 1.000 banen per jaar. Kennis en innovatie zijn de drijvende krachten van een economisch weerbare stad en regio. Met de Europese wens om de autonomie te versterken, krijgt ook het belang van onze kenniseconomie een steviger fundament. Voor onze regio, waar alle sleuteltechnologieën aanwezig zijn, ligt de focus op veiligheid en gezondheid, waarbij biotech en spacetechnologie de grote bijdragers zijn.

In Triple Helix verband werken we, onder aanvoering van de interim directeur, aan de doorontwikkeling van Economie071. Voor de organisatie is een kwartiermaker/ directeur aangetrokken die op 1 mei is gestart. Bij de doorontwikkeling van Economie071 wordt ook gekeken naar de uitbreiding van partners in de stuurgroep, zodat de specifieke opgaven en ambities aansluiten bij het gebied. We werken samen aan de versterking van de Kennis en Innovatie as en de drie kennisclusters die daar in liggen (LBSP, NL SpaceCampus en Unmanned Valley). Met de toetreding van de drie kennisclusters in de regio tot Economie071 en het agendalidmaatschap van Noordwijk ontwikkelen we economische innovatiekracht langs de kennis en innovatie as. Deze laatste is in de Regionale Investeringsagenda Holland Rijnland als RIA project 14 opgenomen.

Leiden Bio Science Park

Future of Health Congress

In het kader van het 40-jarige bestaan van het LBSP is er begin februari in Corpus een congres gehouden met de naam 'Future of Health Congress'. Veel mensen van het park en daarbuiten kwamen bijeen. Ook het college van Leiden was aanwezig. Begin april wordt het 40-jarig bestaan feestelijk afgesloten.

Stichting LBSP

Stichting LBSP zit momenteel in een visietraject om de koers van het park te bepalen. Hierbij zijn eerdere onderzoeken meegenomen. Onderdeel van het traject is de positionering richting bedrijfsleven en andere (semi)overheden.

Gebiedsontwikkeling LBSP

Recent is voor een drietal gemeentelijke projecten op het LBSP door de gemeenteraad extra geld beschikbaar gesteld. Vanwege het spoedeisende karakter is dit voorstel gedaan middels de eerste technische wijziging. Met een collegebrief (met kenmerk [Z/25/3808114](#)) is de gemeenteraad uitvoerig geïnformeerd over de ontstane tekorten en de oorzaken daarvan.

Infrastructuur

Voor project DRORI is hard gewerkt aan fase 1B. De hartlijn (onderdeel van dit project) nabij de Hogeschool is in Q1 van 2025 gereedgekomen, net als het stuk in het Oegstgeesterdeel. De voorbereidingen voor fase 3A zijn volop in gang en er wordt naar de start van deze fase toegewerkt.

In het deelgebied Kop van Leeuwenhoek en in het Entreegebied zijn in totaal een viertal bruggen voor fietsers en/of voetgangers aangelegd om de fijnmazige structuur van fiets- en voetpaden te versterken.

Her- en bouwontwikkelingen

Voor de herontwikkeling van de locaties Archimedesweg2 / Zernikedreef 20 en voor Einsteinweg 5 worden de intentieovereenkomsten ondertekend. Voor de herontwikkeling van Pesthuislaan 8 is een TAM-IMRO plan voor besluitvorming door college en raad voorbereid.

Naast bouwontwikkelingen in het Oegstgeesterdeel vinden er momenteel ook bouwwerkzaamheden in het Leidse deel van het park plaats. De bouw van de parkeergarage van Naturalis heeft het hoogste punt bereikt en de contouren van deze openbare parkeergarage worden goed zichtbaar. In het Entreegebied is gebouw 5 uit de steigers en vindt de inpandige afbouw plaats. Ook van het nieuwe Sport- en Tentamencentrum van de universiteit is het hoogste punt het afgelopen kwartaal behaald.

MedTech Hub voor zorginnovatie op het LBSP

LUMC en Philips zijn met ondersteuning van de gemeente Leiden een MedTech Hub gestart. Gemeente Leiden heeft geïnvesteerd in een nieuw MRI-lab in het Pelikaangebouw. De nieuwe MRI scanner wordt ingezet om onderzoek te verrichten om medische beeldvorming toegankelijker te maken, zodat patiënten sneller, eenvoudiger en goedkoper gescand kunnen worden. Dit doel wordt bereikt met verschillende middelen waaronder kunstmatige intelligentie. Een ander onderdeel van de MedTech Hub is het LIGT-centrum (Leiden Image Guided Therapy). Hier worden patiënten behandeld met behulp van beeldgestuurde behandelingen, ondersteund door de meest innovatieve technieken en moderne apparatuur.

Horeca, retail en warenmarkt

Eind dit jaar loopt de Nota Retail en Warenmarkt af. Deze moet geëvalueerd worden. In 2026 loopt ook de Horecavisie af. De evaluatie van beiden beleidsstukken zal opgestart worden in 2025.

Overnachtingen en toeristische verhuur van woonruimten

De beleidsregels short stay voor de gemeente Leiden hebben ter inzage gelegen en worden na behandeling in de gemeenteraad (wensen en bedenkingen procedure) naar verwachting vastgesteld in Q2 van 2025. Deze beleidsregels zijn bedoeld om de groeiende vraag naar tijdelijke huisvesting voor internationale werknemers te reguleren, zonder dat dit ten koste gaat van de reguliere woningvoorraad en de leefbaarheid in de stad. De regels richten zich specifiek op het bieden van tijdelijke accommodatie voor zakelijke doeleinden, met duidelijke beperkingen om te voorkomen dat short stay-verhuur zich ontwikkelt tot toeristische verhuur of reguliere bewoning verdringt.

De beleidsregels leggen strikte voorwaarden op, zoals het toestaan van short stay alleen op aangewezen 'horeca 6'-bestemmingen en enkel voor kleine huishoudens van maximaal twee personen. Zo blijft de impact op de woningmarkt beperkt en wordt de sociale cohesie in woonwijken gewaarborgd.

Beleidssterrein Marketing en promotie

Citymarketing en stimuleren toeristische aantrekkelijkheid

Eind Q1/begin Q2 2025 verwachten we de uitkomst van het Rekenkameronderzoek.

Toeristenbelasting

De evaluatie toeristenbelasting is in uitvoering. De uitkomst wordt verwacht begin Q2 2025. Het tarief is mogelijk van invloed op de totale opbrengst toeristenbelasting.

Watertoerisme

De verbeteringen van de voorzieningen in de passantenhaven en het behoud van de kwaliteitsnorm 'Blauwe vlag' worden conform de plannen gerealiseerd.

Beleidssterrein Circulaire economie

Initiatieven en resultaten

Op het gebied van circulaire economie zijn meerdere resultaten behaald en initiatieven gestart. We hebben subsidie ontvangen van de Provincie Zuid-Holland voor de ontwikkeling van educatieve wandelroutes. De audiotour voor een circulaire wandeling door het Singelpark is gelanceerd. Ook is door de gemeente zelf een stadswandeling georganiseerd langs gemeentelijke circulaire projecten toen Gemeente Leiden meedeed aan de week van de Circulaire Economie als hub.

Op toekomstbestendig bouwen, waar circulair bouwen een onderdeel van uitmaakt, zijn twee succesvolle tenders gedaan. De gegunde partijen hebben volledig houten, energieneutrale en natuurinclusieve gebouwen ontworpen (Telderskade en Gooimeerlaan).

Er is gestart met het ontwikkelen van de campagne ter bevordering van gedragsverandering bij inwoners en ondernemers als het gaat om circulariteit. Ook is de Leidse Duurzame Zorgtafel succesvol gestart, ruim 30 deelnemers werken samen aan een duurzamere zorgsector door middel van 5 werkgroepen.

Tenslotte zijn zowel de evaluatie gemeentelijk circulair sloopbeleid, als de evaluatie Leidse Ladder afgerond. Per januari is er een nieuwe versie van de Leidse Ladder, waarin een hoger minimumpuntenaantal van kracht is.

Beleidssterrein Vitale binnenstad en Kennisstad

Leiden Healthy Society Center

Er hebben verschillende kenniscafé's plaatsgevonden, interactieve bijeenkomsten over specifieke onderwerpen rondom gezondheid en welzijn in Leiden. In januari 2025 werd er een Kenniscafé georganiseerd bij het Academiegebouw over zorgtechnologie. In maart 2025 vond er een Kenniscafé plaats op de Hogeschool, waarbij het thema 'in gesprek met de wijk #HoeDan?' centraal stond. Tijdens de kenniscafé's delen we kennis en ervaring met elkaar, leren wie zich in de stad met deze onderwerpen bezighoudt, en stimuleren zo samenwerkingen.

Studentenwelzijn

In januari is er een campagne gestart ("Hoe houd jij alle ballen in de lucht?) rond prestatiedruk en mentale gezondheid onder studenten: <https://sleutelstad.nl/2025/02/06/campagne-rond-prestatiedruk-en-mentale-gezondheid-studenten/>

Leiden Biodiversity Network

Vanuit het Leiden Biodiversity Network is alles in de steigers gezet voor de Expeditie Stadsnatuur (een BioBlitz), deze heeft plaatsgevonden van 25 april tot en met 31 mei. Bewoners en wetenschappers tellen binnen de tijdspanne hoeveel soorten planten, dieren en schimmels er leven in Leiden. Alle tellingen tussen 25 en 28 april tellen ook mee voor de City Nature Challenge, een internationale wedstrijd waar 700 steden wereldwijd aan deelnemen.

Leren met de stad

In februari 2025 is voor de tweede keer de reizende tentoonstelling 'Presenteren met de Stad on Tour' gestart. Studenten van het hbo, mbo en wo tonen hun onderzoek, projecten en creatieve oplossingen voor de stad, met zelfontworpen tentoonstellingsblokken. In maart stond deze tentoonstelling op het Stadhuis en in april op het Stadskantoor.

Positie en de zichtbaarheid van Leiden als kennis- en onderwijsstad

Leiden draagt dit jaar de titel Nationale Onderwijsstad 2025. Op 9 januari vond de feestelijke aftrap plaats via een live-stream, zodat deze aftrap overal in de stad te beleven was. Het hele jaar vindt er mooie programmering plaats met drie bedoelingen: samenwerking tussen partners verbeteren, gebruikmaken van de rijke leeromgeving van Leiden en de leraar in het zonnetje zetten.

Op 10 maart ging de estafettetaking in Leiden van start. Naast medewerkers van de Universiteit Leiden, deden ook medewerkers van de Hogeschool Leiden, mboRijnland en de gemeente mee aan de staking. Zo vonden er ook zogenoemde 'Teach-outs' plaats op verschillende plekken in de stad, zoals op de Universiteit en in de Stadsfoyer van het gemeentehuis.

Doelenbomen

Beleidsterrein 3A Ruimte om te ondernemen

Doel	Prestatie	
3A1 Betere ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijven en instellingen	3A1.1 Regionale en lokale beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en advisering	✓
	3A1.2 Doorontwikkeling Leiden Bio Science Park (LBSP)	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3A Ruimte om te ondernemen.
Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 3B Faciliteren en stimuleren van ondernemen

Doel	Prestatie	
3B1 Sterker ondernemersklimaat	3B1.1 Faciliteren van bedrijvigheid, starters en ondernemerschap in Leiden	✓
	3B1.2 Verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en stimuleren ondernemerschap	✓
3B2 Meer kennisintensieve bedrijvigheid	3B2.1 Stimuleren en acquisitie van kennisintensieve bedrijvigheid en netwerken	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3B Faciliteren en stimuleren van ondernemen.
Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 3C Marketing en promotie

Doel	Prestatie	
3C1 Meer zakelijk en recreatief bezoek aan Leiden	3C1.1 Citymarketing en stimuleren toeristische aantrekkelijkheid	✓
	3C1.2 Faciliteren Centrummanagement Leiden en marketing- en activiteiten campagne binnenstad	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3C Marketing en promotie.
Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 3D Circulaire economie

Doel	Prestatie	
3D1 Circulaire Economie	3D1.1 Circulaire Bouw	✓
	3D1.2 Circulair Herwaardenen	✓

Toelichting doelenboom beleidsterrein 3D Circulaire economie
Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 3E Vitale binnenstad en Kennisstad

Doel	Prestatie	
3E1 Vitale binnenstad	3E1.1 Vitale Binnenstad	✓
3E2 Kennisstad	3E2.1 Leiden Kennisstad	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3E Vitale binnenstad en Kennisstad.
Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

4

Mobiliteit

Mobiliteit

<i>Programmanummer</i>	4
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Klimaat, Mobiliteit & Financiën Wonen, Bouwen & Welzijn

De missie van het programma Mobiliteit luidt:

De gemeente Leiden wil duurzaam bereikbaar zijn. De komende jaren wordt ingezet op duurzame mobiliteit, waarbij voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer voorrang krijgen. Door de aanleg van een goede hoofdontsluitingsstructuur, het zoeken naar nieuwe innovatieve vormen van vervoer, het optimaal gebruiken van parkeervoorzieningen en het autoluw maken van de binnenstad wil de gemeente Leiden de verkeersveiligheid, leefbaarheid, duurzaamheid en bereikbaarheid verbeteren.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Algemeen

In de Voortgangsrapportage rapporteren we over de projecten die op oranje of rood staan. Alle projecten die verlopen volgens de doelstellingen van het project worden niet toegelicht. In de praktijk blijken projecten vaak vertraging op te lopen door onvoorziene omstandigheden. Zolang die vertraging geen effect heeft op het behalen van de doelstelling rapporteren we deze vertraging niet afzonderlijk. Alleen als de vertraging gevolgen heeft op het halen van een doel of effect heeft op een ander (raakvlak)project wordt er melding van gemaakt.

Beleidssterrein Duurzame Mobiliteit

Autoluwe binnenstad

De verschillende maatregelen van autoluw liggen op schema. Het Noordeinde is opgeleverd en de fietsenrekken op het Rapenburg zijn geplaatst. Voor de Botermarkt/Nieuwe Rijn inclusief vrachtwagenverbod Koornbrug en voor Pancrast West is gewerkt aan voorstellen om deze gebieden autoluwer te maken. Daar zal tegelijkertijd vanuit Ruimte op Straat een voorstel worden besproken voor herinrichting van het Gangetje/Nieuwe Rijn. Ook voor de Oude Varkensmarkt is een ontwerp in de maak om de situatie daar te verbeteren. In totaal worden ongeveer 200 parkeerplaatsen dit jaar verwijderd ten behoeve van diverse projecten voor samen aan de slag, verder met de binnenstad, groene kansenkaart, ruimte op straat, fietsaanvragen van bewoners, Energiepark en Jan van Houtkade.

Zero emissie

Op 1 januari 2025 is de zero emissie zone stadsdistributie van start gegaan. Dankzij RDW (kenteken) en cameragegevens zien we dat in de laatste maanden van 2024 een aanzienlijke verschoning van het wagenpark heeft plaatsgevonden onder ondernemers. Het grootste deel van de leveranciers en/of ondernemers voldoet aan de eisen. De waarschuwingen die worden afgegeven voor overtredingen betreft veelal ondernemers die geen ontheffing hebben aangevraagd, terwijl ze hier wel voor in aanmerking komen. Dit heeft waarschijnlijk ook met de waarschuwingsperiode zelf te maken (nog geen dringende noodzaak tot aanvragen ontheffing). Daarentegen neemt het aantal aanvragen voor ontheffingen toe en hebben we lokaal alle aanvragen toegewezen. We bieden ondersteuning bij aanvragen aan en versoepelen ook het aanvraagstelsel verder. Tussen het Rijk en zero emissie gemeenten is verdere versoepeling van ontheffings- en overgangsregels afgesproken. Zo mogen eigenaren van bestelbussen emissieklasse 6 een jaar langer doorrijden (tot 1 januari 2029) en krijgen lokale ontheffingen op basis van netcongestie of economische omstandigheden een landelijke geldigheid. Dit wordt vastgelegd in de uitvoeringsagenda stadslogistiek (voorgelegd aan college) en getekend op 2 april 2025.

Laadinfrastructuur

Ten behoeve van de zero emissie zone en elektrificatie van het wagenpark in het algemeen zijn ruim 300 laadpalen over 8 aanbieders verloot in februari 2025. Deze zullen (veelal) in laadpleinvorm in 2025 worden geplaatst. Voor het plaatsen van snellaad infrastructuur wordt regionaal samengewerkt in de Regionale Agenda Laadinfrastructuur waarbij wordt uitgegaan van aanbesteding aan 1 aanbieder in de loop 2025.

Deelmobiliteit

In samenwerking met de provincie, Qbuzz en collega gemeenten doen we via de pilot met donkey republic fietsen ervaring op met het stimuleren van het gebruik van deelfietsen. De afgelopen maanden is het gebruik fors toegenomen; gemiddeld 1000 ritten per maand met grotere uitschieters in LBSP naar 1700 ritten per maand. Dankzij de inzet van de donkey republic deelfiets als aanvulling op de R-net lijnen tussen LBSP, Oegstgeest en Katwijk hebben we veel ervaring opgedaan met handhaving en regulering omtrent de inzet van deelfietsen. Deze ervaringen zijn verwerkt in de beleidsregels deelbakfiets die in maart 2025 zijn vastgesteld. Met de inzet van de deelbakfiets willen we in 2025 mini/buurhubs gaan realiseren in combinatie met de deelauto.

In maart 2025 is voor het eerst de staat van deelmobiliteit 2024 van het CROW uitgekomen. Daarin zien we dat Leiden t.a.v. deelauto's en deelfietsen in vergelijking met andere gemeenten zeer goed scoort. Gemeente Leiden staat daarbij overall op de 9de plaats qua aantal deelauto's en deelfietsen en op de 5de plaats qua aantal deelauto's per 100.000 inwoners. Er is ook voortdurende groei in aantal deelauto's te zien. Zo zijn er 128 deelauto's in Leiden en komen er weer circa 35 bij.

Beleidssterrein Bereikbaarheid

Oversteekwijzer

In maart 2025 is de 'Oversteekwijzer Zebrapaden' vastgesteld. Voetgangers verdienen het om op een verkeersveilige en toegankelijke manier aan het verkeer deel te nemen. Met dit beleid zorgen we voor een helder kader voor het toepassen van oversteekplaatsen.

Fietsveiligheid

Als input voor het Kamerdebat over verkeersveiligheid is er begin februari mede namens Leiden en meer dan veertig andere gemeenten een oproep aan het kabinet en de Kamer gestuurd om opgevoerde e-bikes en fatbikes aan te pakken. Ook is opgeroepen om de minimum leeftijd van 14 jaar en helmplicht voor fatbikes niet los te laten, ook al is het onderscheid tussen ebike en fatbike moeilijk te maken. Naast aanpassingen aan de infrastructuur werken wij ook op deze manier aan het verbeteren van de verkeersveiligheid in onze straten en op onze fietspaden.

Openbaar vervoer

Op 12/12/24 is in het BO Oude Lijn de Notitie Kansrijke Oplossingsrichtingen (NKO) vastgesteld. Daarmee hebben Rijk en regio de MIRT Verkenning Oude Lijn verder getrechterd naar drie kansrijke alternatieven voor Knooppunt Leiden Centraal, namelijk Verhoogd centrumzijde, Schuttersveld en LBSP. De gezamenlijke Oude Lijn planning is bijgesteld met een extra tussenstap: In het BO MIRT nov 2025 wordt een voorkeursalternatief met financiële afspraken vastgesteld. Een half jaar later wordt de MIRT-verkenning afgerond met een gezamenlijke voorkeursbeslissing en bestuurlijke overeenkomst van de projectpartners over de toekomstige inrichting van het stationsgebied binnen het scopegebied van de MIRT-verkenning. Daarna volgt de planuitwerking waarin de verschillende deelprojecten in het stationsgebied verder worden uitgewerkt. Binnen de scope van de MIRT-verkenning wordt gekeken naar verschillende onderdelen, zoals het fietsparkeren, inrichting en locatie van het busstation, capaciteit van het reizigersdomein in het treinstation, het verbinden van stads- en LBSP-zijde van het spoor, de ontwikkeling van woningbouw, kantoren en voorzieningen en belangrijke randvoorwaarden als duurzaamheid, verkeersveiligheid en toegankelijkheid.

De nieuwe ov-concessie heeft de eerste weken een slechte start gehad, maar laat een stijgende lijn zien. Er zijn de eerste maanden veel nieuwe bussen ingestroomd. Ook de punctualiteit van de dienst neemt toe. De provincie heeft een boete opgelegd van € 3,4 miljoen vanwege de slechte prestaties.

Rijnlandroute

Door de realisatie van de Corbulotunnel, onderdeel van de Rijnlandroute, is de hoeveelheid autoverkeer op de route Dr Lelylaan/Churchillaan, conform verwachting, duidelijk afgenomen. Op werkdagen rijden er zo orde grootte 10.000 auto's minder door Leiden. Voor de Dr Lelylaan gaat het om een afname van 32%, op de Churchillaan is de afname 47%. Dit is positief voor de leefbaarheid en bereikbaarheid. Ook biedt dit verkeersruimte die nodig is voor ontwikkelingen in de stad. Hierbij kan gedacht worden aan verkeer dat anders gaat rijden door de afsluitingen die plaatsvinden vanuit het project Groene lopers en aan nieuw verkeer door verstedelijkingsprojecten, zoals Westerpoort en Telderskade.

Maatregelen parkeervisie

Per 1 januari is het mogelijk om extra werknemers-, zorg- en verenigingsparkeervergunningen aan te schaffen, kunnen ongebruikte bezoekersuren gerestitueerd worden, zijn de B1 en B2 parkeerzones opgedeeld in 9 kleinere parkeerzones en zijn er 3 touringcarplaatsen bijgekomen op het Lugdunummerrein.

Jan van Houtkade-Koepoortsbrug

Tijdens de voorbereidingen voor de aanbesteding is duidelijk geworden dat de 'specials' in het ontwerp voor de Jan van Houtkade-Koepoortsbrug veel duurder zijn dan het beschikbare budget (bij Uitvoeringsbesluit). Daarom nemen we twee maatregelen om de geraamde kosten meer in evenwicht te brengen met het beschikbare budget. We laten een special vallen vanwege de hoge kosten en grote technische risico's en vereenvoudigen een tweede special. Het voorbereiden van de maatregelen heeft extra tijd gekost. Daarom is de start uitvoering doorgeschoven naar Q4 2025.

Groene Loper Stadsentree

Het planproces Groene Loper Stadsentree loopt volgens planning. Eerste participatieronde is geweest. Het Programma van Eisen is gereed en vastgesteld. Op dit moment wordt gewerkt aan het schetsontwerp. Uitvoering van het project wordt voorzien vanaf 2028. Vanwege afhankelijkheden van andere projecten en de nog te doorlopen stappen in het project is dit later dan werd beoogd in de begroting.

Haarlemmerstraatgarage

Na de marktconsultatie is de aanbesteding voor renovatie en ophoging van de Haarlemmerstraatgarage begin 2024 opnieuw in de markt gezet en zijn er geen inschrijvingen ontvangen. Het budget was onvoldoende en partijen vonden de risico's te groot. In november 2024 is aanvullend budget aangevraagd bij de Tweede Voortgangsrapportage 2024 (RV 24.0084). Momenteel werken we aan de verdere voorbereiding van het project, actualiseren we het plan en onderzoeken we hoe we de risico's zoveel mogelijk kunnen beheersen. I.v.m. onderzoeken die lopen om de risico's beter te beheersen, weten we momenteel nog niet wanneer de start van de werkzaamheden kan gaan plaatsvinden.

Fietsparkeren Station de Vink

Project fietsparkeren Station de Vink loopt onder regie van ProRail, aanbesteding en gunning heeft langer geduurd. Realisatie is gestart in Q1 2025 oplevering en overdracht voorzien voor Q3 2025.

Beleidssterrein Verkeersveiligheid

Versterken risico gestuurde aanpak

Het verbeteren van de verkeersveiligheid heeft al een aantal jaren hoge prioriteit binnen het college. Toch blijft dit, in een dichtbevolkte en steeds drukker wordende stad, ook voor de komende jaren een belangrijke opgave. Om die reden wil het college het verbeteren van de verkeersveiligheid een nader impuls geven. In de kaderbrief worden daarom voorstellen gedaan om de risico gestuurde aanpak te versterken gericht op het voorkomen van ongevallen, een stadsbrede gedragscampagne te starten en tijdelijk de handhaving op verkeersveiligheid uit te breiden.

Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid is als prioriteit toegevoegd aan de handavingsvisie. Verder is er besloten dat Haagweg Noord, Levendaal en Ir Driessen/Oosterkerkstraat naar GOW30 gaan. In de loop van 2025 volgt een voortel voor verdere opwaardering van wegen in Leiden naar GOW30.

Projecten verkeersveiligheid

Er zijn al veel projecten gerealiseerd in 2025, zoals:

- Korte termijn maatregelen Lammenschansweg
- Aanpassing Posthofrotonde
- Fietsrotonde Herenstraat

Voor de aanpassing Groote Vink heeft afstemming met netbeheerders en provincie plaatsgevonden over raakvlakken en gecombineerde uitvoering. Hieruit blijkt dat uitvoering zeker niet eerder dan eind 2026 kan starten.

Voor de herinrichting Lammenschansweg lange termijn koersen we nu op een collegebesluit en bespreking in de raad in Q2 2025.

Doelenbomen

Beleidsterrein 4A Duurzame Mobiliteit

Doel	Prestatie	
4A1 Verduurzaming Mobiliteit	4A1.1 Beïnvloeding modal shift ten gunste van fiets, voetganger en openbaar vervoer	✓
	4A1.2 Stimuleren verduurzaming personen en goederenvervoer	✓
	4A1.3 Invoering zero-emissie stadslogistiek	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4A Duurzame Mobiliteit

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 4B Bereikbaarheid

Doel	Prestatie	
4B1 Verbeteren bereikbaarheid	4B1.1 Verbeteren bereikbaarheid voor voetgangers	✓
	4B1.2 Verbeteren bereikbaarheid fiets	⚠
	4B1.3 Verbeteren openbaar vervoer	✓
	4B1.4 Waarborgen doorstroming	⚠
	4B 1.5 Verbeteren parkeeraanbod	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4B Bereikbaarheid

4B1.2 Verbeteren bereikbaarheid fiets

Vanwege nieuwe inzichten en het aansluiten op het project Herinrichting Morsweg wordt het project fietsroute Potgieterlaan gefaseerd uitgevoerd in 2026 en 2027.

Voor het project Fietspad Gooimeerlaan zijn we met ProRail in gesprek over het beschikbaar stellen van de benodigde grond. Afgesproken is dat ProRail voor de zomer van 2025 duidelijkheid geeft of en onder welke voorwaarden realisatie van het fietspad mogelijk is.

In 2020 zijn we met het programma Fiets op 1 gestart. Inmiddels zien we dat projecten ten opzichte van destijds een stuk duurder zijn geworden en een langere doorlooptijd hebben. Ook zijn door capaciteitsproblemen verschillende projecten, zoals de Brug Korte Vlietpad en Haarlemmerweg fase 2, nog niet gestart.

4B1.4 Waarborgen doorstroming

De gebiedsontwikkeling van Park de Zwijger heeft meer tijd nodig dan aanvankelijk gepland was waardoor ook de planning van het project LRN Willem de Zwijgerlaan doorschuift.

In Q4 2024 zijn de voorbereidende werkzaamheden langs LRN Plesmanlaan gestart. De werkzaamheden zijn eind 2027 gereed.

In Q2 van 2025 zullen voor LRN Engelendaal en Oude Spoorbaan de voorbereidende werkzaamheden starten. De werkzaamheden aan de kunstwerken (tunnels, brug enz.) zullen halverwege 2026 starten. De werkzaamheden zijn in het laatste kwartaal van 2028 gereed.

Beleidsterrein 4C Verkeersveiligheid

Doel	Prestatie	
4C1 Verbeteren Verkeersveiligheid	4C1.1 Stimuleren verkeersveilig gedrag	✓
	4C1.2 Verbeteren verkeersveilige inrichting	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4C Verkeersveiligheid

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

5

Omgevingskwaliteit

Omgevingskwaliteit

<i>Programmanummer</i>	5
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Klimaat, Mobiliteit & Financiën Energie, Werk, Inkomen & Cultuur Bestuur, Veiligheid, Handhaving & Regio Wonen, Bouwen & Welzijn

De missie van het programma Omgevingskwaliteit luidt:

De gemeente Leiden staat voor een stad met een schone, hele en veilige openbare ruimte, waar het goed vertoeven is voor iedereen. Samen met alle gebruikers zorgen we dat dat ook zo blijft, nu en in de toekomst. Daarom passen we de stad aan, we maken haar klimaatrobuust en vergroten de biodiversiteit om Leiden ook voor toekomstige generaties leefbaar en aantrekkelijk te houden.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Beheren openbare ruimte

We merken bij beheer dat de prijsstijgingen van de afgelopen jaren nog steeds hoger zijn dan de indexering. Ook voor energie zijn de kosten nog steeds hoger dan de beschikbare bedragen in de begroting. De prijsstijgingen worden vooral veroorzaakt door stijgende lonen en hogere materiaalkosten.

Transvaal

De aanpak van leefbaarheid in Transvaal is geëvalueerd op leerpunten en resultaten. We gaan een vergelijkbare aanpak starten in een volgende wijk, namelijk in een (nader af te bakenen deel van) de Stevenshof. In de Kaderbrief 2025-2029 stellen we daarom voor om incidenteel een bedrag van € 200.000 beschikbaar te stellen en dit te dekken door een onttrekking aan de reserve Leefbaarheidsprojecten in de wijken.

In Transvaal is een deel van de met de buurt bedachte acties gerealiseerd om de leefbaarheid te bevorderen. Voor 3 jaar is een gezellig ingerichte buurtkamer gerealiseerd waarin activiteiten kunnen worden georganiseerd. Er is op aanvraag van bewoners veel vergroend, fietsparkeerplekken gerealiseerd, een geluidsonderzoek gehouden, minibiebs geplaatst en elektrakastjes beschilderd. Een aantal acties lopen nog. Zo wordt de muurschildering bij het viaduct Morsweg nog gerealiseerd, worden plannen gesmeed voor activiteiten in de buurtkamer, worden de lantaarnpalen nog opgeknapt, een watertappunt geplaatst en de laatste vergroeningsacties uitgevoerd.

Duurzame Wijkvernieuwingen

Onderstaand een overzicht per project.

Project	Start	Gereed
Noorderkwartier Oost fase 1		Afgerond
Noorderkwartier Oost fase 2:		Afgerond
Noorderkwartier Oost fase 3, 4, 5	2e kwartaal 2025	2 ^e kwartaal 2027
Gasthuiswijk-Haagweg-Zuid fase 1		Afgerond
Gasthuiswijk-Haagweg-Zuid fase 2	In uitvoering	2 ^e kwartaal 2027
Gasthuiswijk-Haagweg-Zuid fase 3	1 ^e kwartaal 2027	2 ^e kwartaal 2028
Gasthuiswijk-Haagweg-Zuid fase 4	2 ^e kwartaal 2026	4 ^e kwartaal 2027
Professorenwijk-Oost fase 1		Afgerond
Professorenwijk-Oost fase 2	In uitvoering	4 ^e kwartaal 2025
Vogelwijk		Afgerond
Raadsherenbuurt	In uitvoering	2 ^e kwartaal 2027
Hoge Mors fase 1	In uitvoering	2 ^e kwartaal 2025
Hoge Mors fase 2	3 ^e kwartaal 2025	4 ^e kwartaal 2028
Hart van Meerburg	1 ^e kwartaal 2026	4 ^e kwartaal 2028
Boshuizen	3e kwartaal 2029	4e kwartaal 2032
Fortuinwijk-Noord	3e kwartaal 2027	4e kwartaal 2030
Fortuinwijk-Zuid	3e kwartaal 2028	4e kwartaal 2031

Fase 3,4,5 van het project Noorderkwartier-Oost betreffen klein deelprojecten (deel relinen, werkzaamheden in de nabijheid van een waterleiding en gasleiding).

Voor de Gasthuiswijk en Haagweg-Zuid (fase 4) en Hart van Meerburg worden de uitvoeringsbesluiten in het tweede kwartaal van 2025 ter besluitvorming aan uw raad aangeboden.

Voor Boshuizen, Fortuinwijk Noord en Fortuinwijk-Zuid wordt in het 2e kwartaal een overkoepelend kaderbesluit ter besluitvorming aan de raad aangeboden. In het 4e kwartaal wordt het uitvoeringsbesluit van Meerburg ter besluitvorming aangeboden.

Tweede groene ring

Voor de tweede groene ring zijn drie ontwerpen geselecteerd die een periode ter inzage hebben gelegen. Via de Doe Mee pagina van de gemeente zijn 564 reacties op de drie ontwerpen binnen gekomen. Half april volgt de uitslag van de prijsvraag.

Oostvlietpolder

Het eerste kwartaal is een aanvraag bij de provincie Zuid-Holland gedaan om de Oostvlietpolder als ecologisch waardevolgebied voor het Natuurnetwerk Nederland aan te wijzen.

Versterken biodiversiteit

Voor het versterken van de biodiversiteit is er begin dit jaar struweel aangeplant in de buurt van het Maredijksepolderpad en is er een natuurvriendelijke oever en ijsvogelwand aangelegd bij de PC Hooftlaan.

Milieu

Het onderwerp 'milieu' heeft binnen de Omgevingswet een expliciete rol gekregen. Tegelijkertijd wordt het verband tussen milieu en gezondheid hierbij steeds prominenter. Om aan de wettelijke, en eventueel ook verdergaande gezondheids-, normen te kunnen voldoen is beleid nodig om adequate afwegingen te maken voor het gebruik van de schaarse ruimte. Een schone (qua milieu) fysieke leefomgeving is een voorwaarde om de gezondheid van onze inwoners voldoende te beschermen. Het afwegingskader voor geluid en geur in de Omgevingswet vraagt om een lokaal beleid. Gezien de sterke samenhang met het thema lucht stellen we voor om het verouderde geluidbeleid (uit 2004) te actualiseren en integreren met de thema's lucht en geur in één Omgevingsprogramma Lucht, geur en geluid.

Doelenbomen

Beleidsterrein 5A Verharde openbare ruimte

Doel	Prestatie	
5A1 Schoon, heel en veilig	5A1.1 Ontwikkelen beleid openbare ruimte	✓
	5A1.2 Beheren openbare ruimte	✓
	5A1.3 Inzamelen huishoudelijk afval	✓
	5A1.4 Beheren contracten buitenreclame	⚠
	5A1.5 Handhaven gebruik openbare ruimte	✓
	5A1.6 Werken voor derden cluster beheer	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5A Verharde openbare ruimte

5A1.4 Beheren contracten buitenreclame

De mast langs de A4 is eind 2023 is aanbesteed, het contract is ingegaan in februari 2024. Gebleken is dat de A4 mast om onduidelijke reden door de gemeente uit het bestemmings-/omgevingsplan is gehaald. Hierdoor is er een zienswijze van Rijkswaterstaat (RWS) benodigd geweest. RWS heeft intussen negatief geadviseerd. Op dit moment wordt de impact hiervan onderzocht en nagegaan of er vergunning verleend kan worden.

Beleidsterrein 5B Openbaar water

Doel	Prestatie	
5B1 Waterkwantiteit op orde en verbeteren waterkwaliteit	5B1.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid waterkwantiteit en waterkwaliteit	✓
	5B1.2 Beheren openbaar water en riolering	✓
5B2 Recreatieve waarde water vergroten	5B2.1 Ontwikkelen beleid gebruik openbaar water	✓
	5B2.2 Exploiteren havens en waterwegen	✓
	5B2.3 Behandelen ligplaatsvergunningen	✓
	5B2.4 Handhaven gebruik openbaar water	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5B Openbaar water en klimaatadaptatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 5C Openbaar groen en biodiversiteit

Doel	Prestatie	
5C1 Ontwikkelen en beheren van het openbaar groen	5C1.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid stedelijk en regionaal groen	✓
	5C1.2 Renoveren en herinrichten parken	✓
	5C1.3 Beheren openbaar groen	✓
	5C1.4 Behandelen kapvergunningen	✓
	5C1.5 Aanleggen Singelpark	✓
	5C1.6 Beheren Oostvlietpolder	⚠
5C2 Bevorderen biodiversiteit	5C2.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid biodiversiteit	✓
5C3 Bevorderen dierenwelzijn	5C3.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid dierenwelzijn	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 5C Openbaar groen en biodiversiteit

5C1.6 Beheren Oostvlietpolder

De werkzaamheden van WarmtelinQ starten niet in 2025, omdat er nog geen aannemer is gecontracteerd voor het uitvoeren van de werkzaamheden door de Gasunie. De planning schuift door naar 2026 en mogelijk 2027. Dit betekent dat het huidige beheer in 2025 kan worden voortgezet.

Beleidssterrein 5D Milieu en duurzaamheid

Doel	Prestatie	
5D1 Werken aan een klimaatneutrale en klimaatingerichte stad	5D1.1 Milieubeheer algemeen	✓
	5D1.2 Uitvoeren geluidsanering	✓
	5D1.3 Uitvoeren bodemsanering	✓
	5D1.4 Uitvoeren duurzaamheidsbeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 5D Milieu en duurzaamheid

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 5E Klimaatadaptatie

Doel	Prestatie	
5E1 Beperken van effecten van extreme neerslag, langdurige droogte en hittestress; betrekken bewoners en ondernemers bij klimaatverandering	5E.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid klimaatadaptatie	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 5E Klimaatadaptatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

6

Stedelijke ontwikkeling

Stedelijke ontwikkeling

Programmanummer

6

Commissie

Stedelijke Ontwikkeling

Portefeuille(s)

Wonen, Bouwen & Welzijn
Bestuur, Veiligheid, Handhaving & Regio
Energie, Werk, Inkomen & Cultuur

De missie van het programma Stedelijke ontwikkeling luidt:

De gemeente Leiden staat voor een optimale ruimtelijke ontwikkeling van de beschikbare, schaarse ruimte van stad en regio die gericht is op een kwalitatief hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Beleidsterrein Wonen

Volkshuisvestingsprogramma

Het volkshuisvestingsprogramma is in de inspraak en zal naar verwachting in april/mei worden vastgesteld.

Leidse aanpak innovatief samenwonen

Er wordt geen Leidse aanpak innovatief samenwonen opgesteld. Het stimuleren van de ontwikkeling van geclusterde woonvormen wordt opgenomen in de Leidse visie op wonen, zorg en welzijn. Deze ontvangt de raad voor de zomer.

Beleid woningmarktregulerende maatregelen

Het beleid woningmarktregulerende maatregelen is nu ruim een jaar van kracht. Het eerste jaar stond vooral in het teken van vergunningverlening en het informeren van verhuurders en huurders. Nu wijzigt dit en komt de focus te liggen op de handhaving van verhuurders die zich niet aan de regels houden. Hierbij is altijd aandacht voor het borgen van de rechten van de huurders. Zo start in de eerste helft van 2025 een uitgebreide campagne om huurders te informeren en te activeren om op te komen voor hun rechten.

Huurteam

Er is een nieuwe aanbesteding doorlopen met als uitkomst dat de samenwerking met het huurteam van Steenvlinder zal worden voortgezet. Steenvlinder is al sinds 2021 werkzaam als gemeentelijk huurteam. Het huurteam speelt een belangrijke rol bij de juridische advisering van huurders bij ongewenst verhuurdergedrag.

Doelenbomen

Beleidssterrein 6A Ruimtelijke planvorming en plantoetsing

Doel	Prestatie	
6A1 Toedelen van ruimte	6A1.1 Opstellen kaderstellende visies voor de ruimtelijke ontwikkeling van regio, stad en stadsgebieden	✓
	6A1.2 Stimuleren ruimtelijke initiatieven en ruimtelijke kwaliteit	✓
	6A1.3 Opstellen en actualiseren ruimtelijk instrumentarium	✓
	6A1.4 Implementatie Omgevingswet	✓
6A2 Ruimtelijke kwaliteit van de bebouwde ruimte	6A2.1 Behandelen verzoeken van omgevingsvergunningen	✓
	6A2.2 Het voeren van vooroverleg	✓
6A3 Veilig bouwen en veilig gebruiken van bebouwde ruimte	6A3.1 Toezicht en handhaving op veilig bouwen en gebruiken	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 6A Ruimtelijke planvorming en plantoetsing

6A1.4 Implementatie Omgevingswet

Inhoudelijk staat deze prestatie op groen. De transitie die volgt op de implementatie van de Omgevingswet is in volle gang. De omgevingsvisie, het omgevingsplan en omgevingsprogramma's worden in het DSO opgebouwd naar 2032 toe. De andere manier van werken en het anders beleid maken is in ontwikkeling.

Financieel staat deze prestatie op oranje. Voor de projecten en activiteiten in de transitiefase zijn in 2022 incidentele en structurele middelen beschikbaar gesteld via de derde tranche Omgevingswet gelden. Voor 2026 is een taakstelling opgenomen op de structurele middelen. Na evaluatie van de impactanalyse die ten grondslag ligt aan de derde tranche Omgevingswet blijkt deze taakstelling beperkt gerealiseerd te worden. De reden hiervoor ligt in meerdere keren verschuiven van de invoeringsdatum van de nieuwe wet en de complexiteit en omvang van de totale transitiefase. In de Kaderbrief 2025-2029 stellen we daarom voor om de taakstelling vanaf 2029 volledig in te vullen.

Beleidssterrein 6B Gemeentelijke gronden en gebouwen

Doel	Prestatie	
6B1 Optimale exploitatie van gemeentelijk vastgoed	6B1.1 Voeren van een erfpachtbedrijf	✓
	6B1.2 Opstellen MPG en Vermogensbeheer grondexploitaties	✓
	6B1.3 Exploiteren van gemeentelijke gebouwen	⚠

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 6B Gemeentelijk vastgoed

6B1.3 Exploiteren van gemeentelijke gebouwen

Exploiteren van gemeentelijke gebouwen betekent (ook) toekomstbestendige duurzame gebouwen. De raadscommissie SO is onlangs geïnformeerd over de stand van zaken van de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed (zie ook de brief met kenmerk [Z/25/3810731](#)). Daarin is aangegeven dat verduurzaming van de kernportefeuille in 2030 met de huidige financiële middelen en uitvoeringskracht niet haalbaar is. In de tweede helft van 2025 gaan we een vervolgaanpak voor de routekaart uitwerken. Hierbij is de uitdaging een gezonde balans te vinden tussen ambitie en realisme, ook gezien het feit dat het jaar 2026 een financieel onzeker jaar zal zijn voor gemeenten. Rond de jaarwisseling willen we de raad een aantal scenario's aanbieden voor een vervolgaanpak van de verduurzamingsopgave. Deze scenario's kunnen dan betrokken worden bij de Kaderbrief 2026 en het coalitieakkoord 2026-2029.

Beleidssterrein 6C Wonen

Doel	Prestatie	
6C1 Hogere kwaliteit en toename van de woningvoorraad	6C1.1 Implementatie Woonvisie Leiden 2020-2030 en uitvoeringsagenda wonen	✓
	6C1.2 Uitvoering prestatieafspraken 2020-2025	✓
	6C1.3 Regionale woonagenda en woonruimteverdeling	✓
	6C1.4 (Laten) uitvoeren van woningbouwprojecten (inclusief studentenhuisvesting)	⚠
6C2 Opheffen illegale huisvesting	6C2.1 Toezien en handhaven op onrechtmatige bewoning	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 6C Wonen

6C1.3 Regionale woonvisie en woonruimteverdeling

Onder deze prestatie vallen verschillende onderwerpen. Het onderwerp Uitvoering Beleid Woonwagens krijgt een oranje stoplicht.

Uitvoering Beleid Woonwagens

Naast de herinrichting van de Trien Semlerstraat is Leiden bezig met een onderzoek naar de uitbreiding met twee (koop)standplaatsen op Trekvaartplein. Vanuit de Regionale Woonagenda heeft de Leidse regio de opdracht om 12 standplaatsen te realiseren. Tot dusver is er in de Leidse regio nog geen overeenstemming wat zou moeten optellen tot 12 standplaatsen. Dit overleg loopt nog.

6C1.4 (Laten) uitvoeren van projecten (inclusief studentenhuisvesting)

Projecten met groen stoplicht:

- Lammenschansdriehoek (vh Lammenschanspark)
- Entreegebied LBSP
- Energiepark
- Werninkterrein
- Groenoord fase 2

Projecten met oranje stoplicht:

Stationsgebied

Binnen het stationsgebied vallen verschillende projecten. Het project Morspoortterrein krijgt een rood stoplicht, de andere projecten krijgen een oranje stoplicht.

Project Lorentz fase 2

De ontwikkelaar heeft door onzekere marktomstandigheden het verzoek gedaan de grond later te mogen afnemen. Er is nog geen datum start bouw, maar de bouw van Lorentz fase 2 zal niet eerder starten dan Q3-2025 en circa 3 jaar later in 2028 gereedkomen.

Project De Geus

De bouw is door technische problemen vertraagd, de oplevering vindt naar verwachting plaats in 2027 of 2028.

Project Morspoortterrein

Door financiële tegenvallers ten aanzien van de opbrengsten en de kosten (met name bouwrijp maken) zal een herziening van de grondexploitatie plaatsvinden die in Q2 2025 ter besluitvorming wordt voorgelegd. De start van de eerste bouwdelen vertraagt met circa 1,5 jaar. Door deze vertraging zal ook de realisatie van de openbare parkeergarage en M2 en M3 met 1,5 jaar vertragen.

Project Morssingelblok

De haalbaarheid van deze ontwikkeling wordt onderzocht. Er is een vertraging ontstaan door een rechtszaak van een marktpartij tegen de voorgenomen gronduitgifte aan de eigenaar van de Stationspleinflat. De sloopwerkzaamheden zijn gepland voor eind 2027 en 2028. De start van de realisatie van de woningen in 2029.

De Zwijger

Begin 2025 is met de woningcorporaties Ons Doel en De Sleutels en met Heijmans gewerkt aan de verdere uitwerking van de gebiedsontwikkeling. Onderdeel daarvan is het onderzoeken en bepalen van de rolverdeling en verantwoordelijkheden tussen partijen, welke worden vastgelegd in nog te sluiten vervolgovereenkomsten. De uitwerking van de plannen kost meer tijd dan verwacht. De complexiteit aan de

noordzijde van het projectgebied is groter door de gewijzigde marktomstandigheden en de raakvlakken tussen de gebiedsontwikkeling en de infrastructuur. Dit vraagt om meer afstemming.

Naar verwachting zal voor de zomer van 2025 eerst de vervolgovereenkomst worden gesloten met Ons Doel en in de tweede helft van 2025 met De Sleutels en Heijmans. Het eerste bouwplan betreft "Touw" van Ons Doel. De eerste funderingswerkzaamheden zullen naar verwachting starten in december 2025. Dit is van belang voor het tijdig halen van de deadline die is gekoppeld aan de verkregen WBI-subsidie.

Westerpoort

De gebiedsvisie wordt naar verwachting niet voor de zomer, maar in september van dit jaar aan de gemeenteraad aangeboden voor besluitvorming.

Vondelkwartier

Het bestemmingsplan voor de Motorhuislocatie is in 2024 vastgesteld door de gemeenteraad. Eind december 2024 is beroep ingesteld tegen het vaststellingsbesluit waardoor het project circa 1,5 jaar zal vertragen. Hierover wordt in 2025 meer duidelijk.

LEAD

Dit project heeft vertraging opgelopen. Het Monuta-gebouw is gesloopt, maar het verleggen van kabels en leidingen en de bouw van een nieuwe telecomvoorziening is niet volgens planning gestart. De verwachte vertraging bedraagt circa drie maanden, dit geldt ook voor de opleverdatum.

De belangrijkste oorzaken voor de vertraging zijn de ingewikkelde oplossingen die nodig zijn om het KPN netwerk voldoende te waarborgen en moeite om de financiering van het project rond te krijgen. De gemeentelijke invloed daarop is zeer beperkt, er zijn geen mogelijkheden voor de gemeente om de vertraging te verminderen.

Telderskade e.o.

Ten aanzien van Huis van de Buurt is, door uitloop van de werkzaamheden, de afronding in het eerste kwartaal van 2026 gepland. Ten aanzien van centrumgebied is besluitvorming naar verwachting eind 2025 vanwege de benodigde voorbereidingstijd.

Plesmanlaan 100 / Jacobs

Het bestemmingsplan voor dit transformatieproject met 420 woningen en commerciële voorzieningen is op 1 februari 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. Er is door één appellant beroep ingesteld tegen het vastgestelde bestemmingsplan. In april 2024 heeft de gemeente het beroepschrift ontvangen, het verweer is voorbereid door de gemeente en ook is aanvullend onderzoek verricht. Doordat het bestemmingsplan is gecoördineerd met de verleende omgevingsvergunning, is er ook beroep ingesteld tegen de omgevingsvergunning. Naar verwachting vindt de zitting van de Raad van State medio 2025 plaats. De eigenaar/ontwikkelaar heeft aangegeven na een positief besluit van de Raad van State zo snel mogelijk met de sloop- en bouwwerkzaamheden te willen starten.

Meerburg

De Sleutels heeft op korte termijn geen financiële middelen beschikbaar voor de verdere planontwikkeling en uitvoering. De Sleutels hoopt met Portaal in de loop van 2025 afspraken te maken over een ruil en of verkoop van woningen. Hierdoor zou De Sleutels alsnog voldoende middelen beschikbaar hebben om een gedeelte van het plan uit te voeren en neemt Portaal het overige gedeelte van het plan over van De Sleutels en voert het uit. Totdat de corporaties deze afspraken gemaakt hebben staat het project on hold, waaronder ook de voorbereiding van de planologische procedure.

Beleidsterrein 6D Energietransitie

6D1 Klimaatneutrale gebouwde omgeving in 2050	6D1.1 Energiebesparing	✓
	6D1.2 Opwek duurzame energie	✓
	6D1.3 Warmtetransitie	⚠

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 6D Energietransitie

6D1.3 Warmtetransitie

De gemeente maakt werk van de warmtetransitie. In Leiden Zuidwest werken we aan een aanbesteding voor een warmtenet, dat mogelijk wordt aangelegd in combinatie met de duurzame wijkvernieuwing om kosten en overlast te beperken. Daarnaast zien we een groei van het aantal initiatieven in de stad die zich bezig houden met de transitie. Dit gaat vaak samen met een verdere professionalisering van deze initiatieven. Bovendien heeft het college eind vorig jaar de Uitgangspunten gebiedsgerichte warmtetransitie (UGW) afgerond na een intensief participatietraject met lokale bewonersinitiatieven, woningcorporaties en Liander. Met dit kader kan het college de uitvoering verder vormgeven.

En toch zien we ook dat het nog niet hard genoeg gaat. Dat komt onder andere door het feit dat er nog geen zekerheid is over belangrijke wetgeving, zoals de nieuwe Wet collectieve warmte (Wcw). Bij de Wcw wordt een publiek meerderheidsbelang voor warmtenetten geïntroduceerd. De gemeente zet belangrijke stappen om de publieke realisatiekracht te vergroten door het oprichten van een (regionaal) publiek integraal warmtebedrijf of (R)PIW. Naast de onzekerheid over de Wcw blijft de gemeente afhankelijk van andere partijen als Warmtelinq om grotere infrastructuur richting de stad en regio aan te leggen. Vertragingen in de aanleg bij dit grote project hebben nog geen direct effect, maar zorgen wel voor onzekerheid.

7

Jeugd en onderwijs

Jeugd en onderwijs

<i>Programmanummer</i>	7
<i>Commissie</i>	Onderwijs en samenleving
<i>Portefeuille(s)</i>	Kansengelijkheid, Jeugd en Onderwijs

De missie van het programma Jeugd en onderwijs luidt:

In Leiden krijgen kinderen en jongeren de kans gezond en veilig op te groeien in een stimulerende omgeving, zodat zij hun talenten kunnen ontwikkelen en volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Beleidssterrein Jeugd

Jeugdparticipatie

In 2025 wordt zowel de kinderraad als de jongerenraad opnieuw georganiseerd. Zij geven het college en de raad gevraagd en ongevraagd advies over onderwerpen die voor hen belangrijk zijn. De jongerenraad heeft het onderwerp 'jongeren en financiën' gekozen om over te adviseren. Er wordt gekeken hoe jongeren het beste over financiën geïnformeerd kunnen worden. De kinderraad adviseert over een natuurspeeltuin in park Cronesteyn en maakt zelf een speurtocht over biodiversiteit.

Opvoedingsondersteuning CJG

Hecht heeft begin 2025 op basis van een Takendialoog het gesprek gevoerd met alle colleges en raden in de regio Hollands Midden. Dit ging over de invulling van een taakstelling op de gemeenschappelijke regeling Hecht. Voor de prestaties 72A.1 en 72A.2 kan de voortgang stagneren door de eventuele verwachte effecten van de taakstelling binnen de producten die Hecht aanbiedt. Afhankelijk van de gekozen richting en de besluitvorming zullen de gevolgen in beeld worden gebracht en kan worden beoordeeld of bijsturing op doelen en prestaties noodzakelijk is. Zie voor meer informatie programma 9.

Nieuw beleidskader Sport, Gezondheid, Spelen & Bewegen

In het nieuwe beleidskader zijn de onderwerpen gezondheid, sport, bewegen en spelen aan elkaar gekoppeld. Zie voor meer informatie programma 9.

Gezonde Buurt

In het kader van het project De Gezonde Buurt wordt in 2025 een speelplek aan de Narcissenstraat opgeknapt en groener gemaakt. Ook zal er een speelroute door de wijk worden aangelegd. De aanleg van de speelplek aan de Stadhouderslaan heeft wat vertraging opgelopen. Het ontwerp moet daardoor aangepast worden. Omwonenden krijgen de mogelijkheid om fysiek of digitaal hun mening over het ontwerp te delen. We zetten in om de speelplek aan de Stadhouderslaan eind 2025 aangelegd te hebben, omdat de beplanting pas vanaf oktober kan worden aangelegd.

Jeugdhulp door middel van jeugdteams

Er wordt op dit moment een uitvoeringsagenda opgesteld voor 2025-2027 waarin acties worden opgenomen uit de bestuurlijke taskforce, de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Daarnaast wordt in het eerste halfjaar van 2025 een ketenpartneronderzoek uitgevoerd om de samenwerking van de jeugdteams met ketenpartners te beoordelen en verbeterkansen te omschrijven. Dit onderzoek zal vervolgens jaarlijks in het eerste kwartaal plaatsvinden.

Het organiseren van specialistische hulp

KokxDeVoogd heeft in 2024 in opdracht van de Taskforce jeugd onderzoek gedaan naar de knelpunten en oplossingsmogelijkheden van de specialistische jeugdhulp. Het doel is om grip te krijgen op de sturing, kosten, resultaten en beschikbaarheid. De colleges van de gemeenten in Holland Rijnland hebben begin 2025 de aanbevelingen uit het eindrapport van KokxDeVoogd vastgesteld. Er is besloten om pakket 1 en 2 uit het eindrapport van KokxDeVoogd te implementeren. Pakket 1 richt zich op de het stabiliseren en versterken van de regionale basis. Pakket 2 richt zich op het versterken van de lokale kracht. Ook is akkoord gegeven voor de uitvoering van één maatregel uit pakket 3. Deze maatregel is het aannemen van een regionale programmadirecteur.

Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028

In Leiden wordt ingezet op het voeren van het maatschappelijke gesprek en het normaliseren en het versterken van de Leidse sociale basis. Dit doen we onder andere door de organisatie van de Conferentie 'Jouw Kracht, Hun Toekomst: Samen het verschil maken voor de Leidse jeugd'. Samen met de Jeugdhulp in Holland Rijnland en in de Leidse regio wordt gewerkt aan de regionale en subregionale doelen van de Hervormingsagenda Jeugd. De adviezen van de Taskforce Jeugdhulp sluiten aan bij de doelen van de Hervormingsagenda Jeugd en gaan in samenhang uitgevoerd worden.

De deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd concludeert in het rapport '[Groeipijn](#)' (2025) dat hoewel gemeenten veel inspanning laten zien, dit onvoldoende is om de gewenste (financiële) effecten te bereiken. Deze deskundigencommissie adviseert het Rijk in dit rapport de implementatie Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 voort te zetten en aanvullende adviezen op te volgen om de kwaliteit van de jeugdzorg te verbeteren en de kosten te verminderen.

Beleidssterrein Peuterspeelopvang en kinderopvang

Kindcentrum de Stevenshof

De inhoudelijke samenwerking voor het kindcentrum Stevenshof tussen basisscholen De Wereldwijzer, De Stevenshof en kinderopvangorganisatie FloreoKids wordt in 2025 versterkt.

Beleidssterrein Onderwijs

Nationaal Onderwijs Stad 2025

Leiden is dit hele jaar de Nationale Onderwijsstad. Stichting Nationale Onderwijsweek, het Leiden Education Fieldlab (LEF), Leiden Kennisstad en de gemeente Leiden slaan de handen ineen om een jaar lang de kracht van het Leidse onderwijs zichtbaar te maken. Het hele jaar door worden verschillende activiteiten georganiseerd en worden lopende projecten en activiteiten uitgelicht. Voorbeelden hiervan zijn de samenwerkmiddag rondom hoogbegaafdheid met de partners van het LEF, het beleidsspel 'Kansrijk' en de Nacht van de leraar.

Leidse gelijke kansen aanpak

Er wordt uitvoering gegeven aan de Leidse Gelijke Kansen Aanpak (2024-2026). De Leidse Gelijke Kansen Aanpak beslaat drie actielijnen, namelijk 1) gericht op kinderen, jongeren en omgeving, 2) gericht op professionals in Leiden en 3) overkoepelend gericht op het terugdringen van institutionele oorzaken van kansenongelijkheid in Leiden. Per actielijn wordt uitvoering gegeven aan projecten. Zo is er in 2025 een eerste Leidse Meidentop georganiseerd. Daarnaast zijn jongeren van Studio Moio gevraagd om institutionele oorzaken van kansenongelijkheid in beeld te brengen. Dit leverde het eerste 'Leerrechtambtenaar magazine' op.

Ook is het Actieplan Kansrijk Onderwijs Leiden in 2025 van start gegaan. Hierin wordt samengewerkt met de partners uit de stad die in en rond het onderwijs werken (van 0-18 jaar). Dit doen we in de vorm van werkgroepen. Elke werkgroep levert verschillende concrete resultaten; van een visie op partnerschap met ouders voor professionals, tot overzicht over al het aanvullend (vervangend, verrijkend en/of ondersteunend) onderwijs in de stad. De werkgroepen zijn in het eerste kwartaal van 2025 al twee keer bij elkaar gekomen.

Vernieuwde conciërgeregeling

We werken aan een vernieuwde conciërgeregeling die vanaf 2026 ingaat. Dit doen we omdat de WSW-doelgroep binnen de leerwerkbedrijven (in Leiden DZB) afneemt. Dit komt doordat er sinds 2015 geen instroom meer mogelijk is, in plaats daarvan zijn er beschutte werkplekken gekomen. Omdat de doelgroep binnen DZB verandert, kijken we samen met DZB naar passende match voor de conciërgeregeling.

Bereik Voorschoolse Educatie

We geven uitvoering aan één van onze beleidsdoelstellingen op het gebied van onderwijskansen. Dit is het vergroten van het bereik van voorschoolse educatie (VE). Dit doen we door intensieve en integrale samenwerking op te zoeken met partners uit de stad. We zetten in op het aanbod van peuteropvang en het uitbreiden en versterken van de voorschoolse educatie. Daarnaast investeren we in een uniforme werkwijze met een (digitaal) systeem. Hiermee willen we de toeleiding verbeteren van peuters uit de doelgroep naar de kinderdagverblijven die opvang en voorschoolse educatie aanbieden.

Convenant schoolveiligheid

We verbeteren de samenwerking rondom schoolveiligheid met het onderwijs, de politie en andere partijen. Deze samenwerkingsafspraken worden voor de zomer formeel vastgelegd in een schoolveiligheidsconvenant. Daarnaast blijven we het handelingsprotocol verbeteren, zodat voor alle partijen duidelijk is welke interventies kunnen worden ingezet bij incidenten of het voorkomen daarvan.

Convenant nieuwkomersonderwijs

De samenwerking rondom nieuwkomersonderwijs in het primair onderwijs is verder verstevigd. Dit is onder andere gedaan door afspraken vast te leggen in een convenant (Z/24/3738145). Met deze afspraken als basis verstevigen we dit jaar de kwaliteit en de samenwerking met andere scholen in Leiden en de Leidse regio.

Beleidsterrein Onderwijshuisvesting

In het tweede kwartaal van 2025 worden de visie en kaders voor het beleidsrijke integraal huisvestingsplan 2026 – 2042 (IHP) aan de raad voorgelegd ter besluitvorming. Samen met de schoolbesturen is na inspraak hierover overeenstemming bereikt.

De volgende onderwijshuisvestingsbouwprojecten lopen:

- De laagbouw aan de Vijf Meilaan is gesloopt voor de nieuwbouw van het Vlietlandcollege.
- Voor het kindcentrum Stevenshof is het schetsontwerp afgerond.
- In de wissellocatie Noachstraat is de verbouwing gestart en de locatie wordt klaargemaakt voor het eerste gebruik.
- Voor de Internationale Schakelklassen (ISK) wordt het definitieve ontwerp afgerond.
- De voortgang van het project Auris de Weerklank wordt momenteel vertraagd vanwege lopende gesprekken tussen de gemeente en het schoolbestuur over de invulling van het project. De gemeente is in afwachting van de uitkomst van deze besprekingen om het project op de juiste koers te brengen.

Doelenbomen

Beleidsterrein 7A Jeugd

Doel	Prestatie	
7A1 Een krachtige pedagogische samenleving	7A1.1 Betrekken van de jeugd via jeugdparticipatie	✓
	7A1.2 Waarborgen kwaliteit (openbare) speelruimte	⚠
7A2 Goede (gebiedsgerichte) ondersteuning en hulp aan jeugd en gezin	7A2.1 Vanuit het CJG uitvoeren Wet Publieke Gezondheid	✓
	7A2.2 Vanuit het CJG organiseren van informatie en advies en opvoedingsondersteuning	✓
	7A2.3 Vanuit het CJG organiseren van jeugdhulp door middel van jeugd & gezinsteams	✓
7A3 Goede specialistische hulp beschikbaar	7A3.1 Het organiseren van specialistische jeugdhulp	⚠

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7A Jeugd

7A1.2 Waarborgen kwaliteit (openbare) speelruimte

Uit de evaluatie van de Nota Spelen en Bewegen komt naar voren dat niet alle buurten in de gemeente Leiden voldoen aan de gestelde speelrichtlijnen. We hebben positieve stappen gezet, door bijvoorbeeld het aanleggen van een speelplek op het Trekvaartplein, maar er is nog werk te doen. De speelplek aan de Stadhouderslaan heeft vertraging opgelopen vanwege een hogedrukgasleiding die 50 centimeter onder het maaiveld ligt. Het ontwerp moet daardoor aangepast worden. Omwonenden krijgen de mogelijkheid om fysiek of digitaal hun mening over het ontwerp te delen. Binnen het project Gezonde Buurt is het streven om de speelplek aan de Stadhouderslaan eind 2025 aangelegd te hebben.

7A3.1 Het organiseren van specialistische jeugdhulp

De afgesproken maatregelen uit het rapport van de Taskforce gespecialiseerde Jeugdhulp worden geïmplementeerd.

Beleidsterrein 7B Peuterspeelzalen en kinderopvang

Doel	Prestatie	
7B1 Kwalitatief goed en toegankelijk aanbod van kindercentra	7B1.1 Zorg dragen voor voldoende aanbod peuterspeelzaalwerk	✓
	7B1.2 Waarborgen kwaliteit kinderopvang / peuterspeelzalen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7B Peuterspeelzalen en kinderopvang

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 7C Onderwijsbeleid

Doel	Prestatie	
7C1 Gelijke kansen voor kinderen en jongeren	7C1.1 Waarborgen van aanbod, kwaliteit en deelname aan voor- en vroegschoolse educatie	✓
	7C1.2 Ondersteunen van hoogwaardig taalaanbod in het onderwijs	✓
	7C1.3 Bevorderen van een goede samenwerking tussen ouder en professional	✓
7C2 Goede onderwijs-ondersteuning en samenwerking in het onderwijs	7C2.1 Ondersteunen zorg voor leerlingen met specifieke behoeften	✓
	7C2.2 Stimuleren samenwerking en voorzieningen in het onderwijs	✓
7C3 Als Kennisstad toekomstbestendig onderwijs bevorderen met extra aandacht voor duurzaamheid, internationalisering en talentontwikkeling.	7C3.1 Stimuleren van een duurzame rijke leeromgeving waarin leerlingen en onderwijsprofessionals hun eigen talenten kunnen ontwikkelen met aandacht voor een doorlopende leerlijn	✓
	7C3.2 Stimuleren dat leerlingen worden voorbereid op een internationale samenleving	✓
	7C3.3 Bevorderen van toekomstgerichte talentontwikkeling door samenwerking van onderwijs met bedrijven en instellingen.	✓
7C4 Zoveel mogelijk leerlingen volgen onderwijs en halen een startkwalificatie of het verwerven van een werkplek	7C4.1 Sturing geven aan projecten die zich richten op het behalen van een startkwalificatie, terugkeer naar het onderwijs (ook voor thuiszitters) of het verwerven van een werkplek	✓
	7C4.2 Tegengaan verzuim leerplichtigen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7C Onderwijsbeleid

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 7D Onderwijshuisvesting

Doel	Prestatie	
7D1 Goede kwantiteit en kwaliteit van onderwijshuisvesting	7D1.1 Realisatie van nieuwbouw, uitbreiding en vervanging van lesgebouwen en gymnastieklokalen	✓
	7D1.2 In stand houden van de bestaande gebouwen voorraad door onderhoud en aanpassingen	✓
	7D1.3 Uitvoering van de overige wettelijke taken zoals ozb, schadeherstel en bekostiging gymnastiekonderwijs	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7D Onderwijshuisvesting

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

8

Cultuur, sport en recreatie

Cultuur, sport en recreatie

Programmanummer

8

Commissie

Onderwijs en Samenleving, Werk en Middelen

Portefeuille(s)

Energie, Werk en Inkomen en Cultuur
Economie, Kennis, Sport en Gezondheid
Bestuur, Veiligheid en Handhaving
Klimaat, Mobiliteit en Financiën

De missie van het programma Cultuur, sport en recreatie luidt:

Cultuur, cultuurhistorie, sport, recreatie en evenementen vormen een belangrijk deel van het stadsklimaat, dragen bij aan de ontwikkeling van alle Leidenaren en maken deelname aan het maatschappelijke leven voor jong en oud toegankelijk. Dat is van grote waarde voor de versterking van de aantrekkelijkheid van de stad voor bewoners en bezoekers. In de gezonde stad hebben mensen de ruimte om te sporten en te bewegen.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Beleidssterrein Cultuur

Nieuw subsidiestelsel cultuur

Op 18 februari 2025 heeft het college drie nieuwe subsidieregelingen Cultuur vastgesteld. Dit betreffen: de Subsidieregeling Meerjarige cultuursubsidies 2026-2028, Subsidieregeling Culturele Projecten en de Subsidieregeling Kleine projecten Cultuur en Publicaties. De drie regelingen vormen de basis van het nieuwe subsidiestelsel cultuur. Daarnaast heeft het college op 4 maart 2025 de leden benoemd van de onafhankelijke adviescommissie cultuur. De adviescommissie is een belangrijk onderdeel van het nieuwe subsidiestelsel. De commissie bestaat uit vijf leden met een brede kennis van kunst en cultuur en ervaring in de verschillende kunstdisciplines. De commissie adviseert, de besluitvorming is vervolgens aan het college. Culturele organisaties en makers in Leiden kunnen tot en met uiterlijk 30 april aanvragen voor de Meerjarige regeling en 1 oktober voor de regeling Culturele projecten. Subsidiëring vanuit het nieuwe stelsel start in 2026.

Uitvoeringsagenda cultuur 2025- 2026

Op 4 maart 2025 is de Uitvoeringsagenda cultuur 2025-2026 door het college vastgesteld en naar de gemeenteraad gestuurd. Deze Uitvoeringsagenda cultuur 2025-2026 is een concrete aanpak, waarmee de gemeente en het culturele veld gezamenlijk uitvoering geven aan de Cultuurvisie 2020, 'de kracht van Cultuur'. In de Cultuurvisie zijn drie ambities opgenomen voor cultuur in Leiden, met hieraan gekoppeld thema's waaraan gewerkt wordt om deze te realiseren. In de gesprekken met de cultuurpartners is een aantal aandachtspunten naar voren gekomen, waar wij gezamenlijk prioriteit aan geven. We werken onder andere samen toe naar een groot bereik, inclusief en divers aanbod, een laagdrempelige cultuureducatie en -participatie en aandacht voor makers en betaalbare accommodaties.

BplusC - Bibliotheek

Het college heeft het voornemen om in juli 2025 een Kaderbesluit voor te leggen aan de gemeenteraad. Op dit moment wordt het programma van eisen opgesteld voor een moderne, multifunctionele en duurzame bibliotheek op de huidige locatie Nieuwstraat 4. De participatie is gestart: gebruikers van de bibliotheek, omwonenden en ondernemers uit de buurt zijn betrokken bij de totstandkoming van de plannen. Hun feedback zal zoveel mogelijk worden meegenomen in de plannen.

BplusC - Muziekschool

Om de financiële impact en haalbaarheid van de nieuwe muziekschool te beoordelen, is een variantenanalyse uitgevoerd. Op basis hiervan heeft het college eind vorig jaar besloten scenario 1 verder uit te werken. Dat betekent dat het programma van eisen van de nieuwe Muziekschool aan de Hazewindsteeg, zal worden verkleind en dat er geen kelder zal worden gebouwd.

In de Kaderbrief 2025-2029 stellen we voor om aanvullend budget beschikbaar te stellen voor het realiseren van de Muziekschool. Vervolgens wil het college in oktober 2025 het kaderbesluit aan de gemeenteraad voorleggen.

Op dit moment wordt samen met BplusC, de onderhuurders en de Schouwburg een programma van eisen voor de nieuwe muziekschool opgesteld. De buurt is geïnformeerd; in mei zal een klankbordgroep voor omwonenden worden opgericht.

Beleidssterrein Sport

Sportaccommodaties

In het Beleidskader Sport en Gezondheid 2019-2023 'Samen maken we de stad gezond en actief' staat dat we willen zorgen voor aantrekkelijke, duurzame en veelzijdige sportvoorzieningen. Na anderhalf jaar gebruik van deze sportaccommodaties hebben we een duidelijk beeld van de werkelijke kosten. De nieuwe sportaccommodaties zijn een succes wat betreft gebruik, maar de kosten blijken hoger dan verwacht. Het toenmalige exploitatiebudget van de 3 Octoberhal en zwembad/sporthal 5 Mei is overgezet naar Sportcomplex 1574 en Combibad/IJshal De Vliet.

In het afgelopen anderhalf jaar is gebleken dat het exploitatiebudget van onze sportaccommodaties een tekort kent van € 100.000 ten opzichte van de begroting. De nieuwe accommodaties zijn een sportief succes. Dit merken we aan de klanttevredenheid, de hoge bezoekersaantallen van de Vliet en de bezetting sportcomplex de Vliet. Er is echter wel meer personele inzet nodig dan vooraf gedacht en in de oude accommodaties begroot. Dit komt door meer zwembadwater en verhuurbare ruimtes en sporthalruimte. Deze extra ruimte zorgt voor meer benodigd zwembadtoezicht, sporthalbeheer, receptiewerk, beveiliging en schoonmaak. Verder bevatten de nieuwe accommodaties meer techniek dan de oude, waardoor onderhoudskosten hoger zijn dan eerder. Tot slot heeft de gemeentelijke indexatie van baten en lasten een negatief effect op de budgetten voor exploitatie van sportaccommodaties. Baten en lasten worden niet met hetzelfde percentage geïndexeerd waardoor een negatief verschil ontstaat.

Welke projecten worden er in 2025 uitgevoerd?

- Het project binnenbad-ijsshal De Vliet is afgerond. Hierbij zijn een binnenzwembad en ijsshal gerealiseerd. In het voorjaar 2025 wordt de openbare ruimte en de buitenvoorzieningen sportpark De Vliet opgeleverd. Een voorbeeld van een buitenvoorziening is de parkeergelegenheid.
- Op sportaccommodatie Kikkerpolder I worden twee kunstgrasvelden vernieuwd. Deze velden horen bij voetbalvereniging UVS. Door de renovatie krijgen de velden een nieuwe, duurzame toplaag, zodat ze weer in goede staat zijn voor trainingen en wedstrijden.
- Bij de atletiekvereniging in het Leidse Hout wordt de bovenste laag van de kunststof atletiekbaan vernieuwd. Dit zorgt ervoor dat de baan in goede conditie blijft.

Sportaccommodatieplan

Op 27 maart 2025 heeft de gemeenteraad het sportaccommodatieplan (SAP) 2025-2036 vastgesteld. Om aan het huidige tekort aan en de toekomstige vraag naar ruimte voor binnensport te voldoen, is de inzet van het SAP om in Leiden-Noord twee gymzalen te vervangen door een sporthal en in het Vondelkwartier twee gymzalen te vervangen door een sportzaal. Om de ruimte voor de buitensport beter te verdelen, zoeken we een andere mogelijkheid voor de invulling voor sportparken Boshuizerkade en Saffierstraat. De eerste concrete actie uit het SAP is de start van het onderzoek naar de haalbaarheid naar de beste locatie om een sporthal te realiseren in Leiden-Noord, waarbij we kijken naar Sportcomplex de Zijl en twee locaties op sportpark Noord.

Sport in de openbare ruimte

Binnen het Leiden Bio Science Park is een start gemaakt met een visie op sport in de openbare ruimte. Later dit jaar kunnen inwoners ook meedenken over de komst van een sportvoorziening in het Schilperoordpark. Voor drie locaties is een startopdracht geschreven en goedgekeurd, namelijk voor de Horstenbuurt, de Groenzone langs de Zijl en het Jacques Urlusplantsoen. Omdat we niet alle drie de locaties tegelijk kunnen uitvoeren, kijken we met welke locatie we het beste kunnen starten.

Onderzoek ijsbaan Stevenshof

Er is een opdracht gegeven aan het bureau Sport & Ruimte om een onderzoek te starten naar de mogelijkheden voor hoe de ijsbaan Stevenshof voor meerdere functies gebruikt kan worden. Er wordt een analyse gemaakt van de huidige situatie. Vervolgens kunnen de gebruikers van de ijsbaan en de omwonenden meedenken over de mogelijkheden. Op basis daarvan worden twee scenario's uitgewerkt, deze worden in het derde kwartaal van 2025 voorgelegd aan het college. Dan wordt het vervolg van het project bepaald. Het college informeert de raad hierover.

Nieuw beleidskader Sport, Gezondheid, Spelen & Bewegen.

Het nieuwe beleidskader is gekoppeld aan de onderwerpen gezondheid, bewegen en spelen. Zie voor meer informatie programma 9.

Doelenbomen

Beleidsterrein 8A Cultuur

Doel	Prestaties	
8A1. 1. Sterke culturele basisinfrastructuur, voor alle hierbij behorende prestaties kwalitatief hoogstaand, divers en inclusief	8A1.1. Ondersteunen en mogelijk maken voorstellingen en optredens podiumaanbod	✓
	8A1.2 Ondersteunen en mogelijk maken museaal aanbod	✓
	8A1.3 Ondersteunen en mogelijk maken educatief aanbod	✓
	8A1.4 Ondersteunen en mogelijk maken beeldende kunst (in de openbare ruimte)	✓
	8A1.5 Ondersteunen amateurkunstverenigingen	✓
	8A1.6 Ondersteunen lokale media	⚠
	8A1.7 Ondersteunen projecten voor diversiteit, toegankelijkheid, ander publieksbereik, spreiding in de stad	✓
	8A1.8 Exploitatie Stedelijk museum De Lakenhal	⚠
8A2. Cultuur draagt bij aan maatschappelijke doelen door culturele activiteiten	8A2.1 Stimuleren en ondersteunen netwerkvorming en kennisontwikkeling cultuur- en zorgsector	✓
	8A2.2 Stimuleren en ondersteunen dat cultuur bij draagt bij aan integratie nieuwkomers	✓
	8A2.3 Onderzoek en stimuleren grotere toegankelijkheid cultuur voor smalle beurs en jongeren	✓
8A3. Leiden onderscheidt zich (inter)nationaal met kennis en cultuur	8A3.1 Versterken unieke weefsel kennis en cultuur	✓
	8A3.2 Cultuureducatie icm natuur- en milieueducatie om de hoek	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8A Cultuur

8A1.6 Ondersteunen lokale media

Deze inspanning bevat twee onderdelen. Het Leids Mediafonds staat op groen. Onderdeel lokale media staat op oranje. Hierover het volgende:

Begrotingstekort Centraal+ en subsidie 2025

Door het mislopen van de subsidie van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek (€250.000) kampt Centraal+ met een tekort van circa €120.000. Dit kan gevolgen hebben voor de subsidieaanvraag in 2026 en vormt een risico voor verdere professionalisering. Centraal+ zoekt in het eerste kwartaal van 2025 naar aanvullende externe financiering (zoals een lening) en mogelijke bijdragen van gemeenten.

Hoewel de subsidieaanvraag voor 2025 aanvankelijk is geweigerd op grond van het begrotingstekort en het ontbreken van voldoende reserves (conform de ASV), heeft het college op basis van de hardheidsclausule (artikel 19 ASV) alsnog besloten subsidie te verlenen. Daarmee wil het college bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de streekomroep, gericht op het behalen van het NLPO-keurmerk en het versterken van de lokale journalistieke infrastructuur. Om grip te houden op de voortgang zijn aanvullende prestatieafspraken opgenomen, die per kwartaal worden gemonitord.

De motie "Behoud kwaliteit Leidse nieuwsvoorziening vanuit de omroep"

Sleutelstad (niet de aangewezen streekomroep) draagt met haar vrijwilligers bij aan de diversiteit van de Leidse nieuwsvoorziening en journalistieke opleiding. In lijn met de motie is juridisch getoetst of een subsidie mogelijk is om de continuïteit van de Leidse nieuwsvoorziening te behouden. Het college heeft daarom €90.000 toegekend voor 1,5 jaar (€25.000 uit cultuurbeleid en €65.000 uit de post onvoorzien 2024), waarmee de motie is uitgevoerd. Dit loopt door in 2025.

8A1.8 Exploitatie Stedelijk museum De Lakenhal

Ondanks de goede publieksresultaten in 2024, heeft Museum De Lakenhal een forse financiële opgave om tot een toekomstbestendige bedrijfsvoering te komen. Het museum levert in Q2 daarom een meerjarig bedrijfsplan ter verbetering van de exploitatie op. Hierin maakt het museum een aantal heldere keuzes en wordt de organisatie meer in lijn gebracht met de realiteit én de toekomstvisie van het museum. Met dit plan gaat Museum De Lakenhal de komende jaren aan de slag om de inkomsten te verhogen en de kosten te verlagen. Daarnaast stellen we in de Kaderbrief 2025-2029 voor om de gemeentelijke bijdrage aan het museum structureel te verhogen.

Beleidsterrein 8B Cultureel erfgoed

Doel	Prestatie	
8B1 Het Leids verleden wordt duurzaam ingezet als onderscheidende kracht: kennis en collecties op het gebied van cultureel erfgoed zijn bruikbaar voor diverse groepen en het cultureel erfgoed wordt behouden voor toekomstige generaties. Leiden staat met al haar erfgoedkennis en –collecties nationaal en internationaal aan de top (ambitie I); Leiden wil haar historische omgevingskwaliteit behouden, benutten en versterken voor een aantrekkelijke, vitale en toekomstbestendige stad (ambitie II); Leiden bruist van erfgoedbeleving voor en door bewoners en bezoekers (ambitie III).	8B1.1 Exploitatie en beheer Erfgoed Leiden en Omstreken	✓
	8B1.2 Exploitatie en beheer Molen de Valk	✓
	8B1.3 Toezicht en handhaven monumenten	✓
	8B1.4 Uitvoeren erfgoedbeleid met partners	⚠

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8B Cultureel erfgoed

8B1.4 Uitvoeren erfgoedbeleid met partners

Deze inspanning staat op oranje vanwege het onderdeel Jonge Bouwkunst en Wederopbouw. Voor beide thema's zijn in de afgelopen jaren inventarisaties gemaakt. Besluitvorming over bescherming en het vervolgproces is vertraagd vanwege tijdelijk capaciteitstekort bij Erfgoed Leiden. In 2025 wordt hiervoor een projectleider aangetrokken zodat dit weer kan worden opgepakt.

Beleidsterrein 8C Sport

Doel	Prestaties	
8C1 Leiden heeft aantrekkelijke, duurzame en multifunctionele sportvoorzieningen	8C1.1 Exploiteren, beheren en onderhouden van de gemeentelijke sportaccommodaties	⚠
	8C1.2 Uitvoering geven aan het sportaccommodatieplan v.w.b. de jaarschijf 2021	✓
8C2. Iedere Leidenaar heeft een gezonde en actieve leefstijl	8C2.1 Leidenaars bewegen voldoende	✓
	8C2.2 Leiden heeft sterke toekomstbestendige sportverenigingen	✓
8C3. De fysieke leefomgeving bevordert sporten, spelen en bewegen	8C3.1 De openbare ruimte is beweegvriendelijk	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8C Sport

8C1.1 Exploiteren, beheren en onderhouden van de gemeentelijke sportaccommodaties

De begrote middelen voor de nieuwe grotere sportaccommodaties zijn niet toereikend om de accommodaties Veilig & Schoon te exploiteren. Er is extra budget nodig voor schoonmaak, onderhoud en inzet personeel. Op basis van 1,5 jaar hebben we inzicht in de werkelijke exploitatiekosten en hebben we structureel € 100.000 aan extra middelen nodig.

Beleidsterrein 8D Recreatie

Doel	Prestatie	
8D1 Voldoende recreatieve mogelijkheden voor Leidenaren	8D1.1 Beheer en exploitatie van Jeugddorp Zuid-West	✓
	8D1.2 Beheer en exploitatie van volkstuinen	✓
	8D1.3 Verstrekken van subsidie aan amateurtuinders	✓
8D2 Voldoende onderscheidende evenementen ter versterking van de levendigheid in de stad, het aantrekken van extra bezoekers en versterking van de lokale economie	8D2.1 Evenementencoördinatie	✓
	8D2.2 Be/afhandelen van aanvragen evenementenvergunning	✓
	8D2.3 Ondersteunen van de drie grootschalige en overige evenementen	✓
	8D2.4 Verstrekken van evenementensubsidie	✓
	8D2.5 Meerjarige resultaatafspraken met organisatoren van identiteitversterkende evenementen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8D Recreatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

9

Maatschappelijke ondersteuning

Maatschappelijke ondersteuning

<i>Programmanummer</i>	9
<i>Commissie</i>	Onderwijs en Samenleving
<i>Portefeuille(s)</i>	Economie, Kennis, Sport en Gezondheid Kansengelijkheid, Jeugd en Onderwijs Wonen, Bouwen en Welzijn

De missie van het programma Maatschappelijke ondersteuning luidt:

De gemeente Leiden wil een stad zijn waarin alle mensen, inclusief die met een zorgbehoefte, actief kunnen participeren en zelf de regie in handen hebben bij de wijze waarop hun zorgbehoefte wordt vervuld. Het gemeentelijke beleid is gericht op het activeren van mensen om hen in staat te stellen zelf deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast organiseren we een vangnet voor de ondersteuning van zeer kwetsbare burgers die onvoldoende in staat zijn om voor zichzelf te zorgen.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Leiden Inclusief

In 2025 zijn de resultaten van het vooronderzoek naar het slavernij- en koloniaal verleden van de gemeente Leiden gepresenteerd.

Het programma Leiden Inclusief loopt eind 2025 af en wordt daarom in dit jaar geëvalueerd. Er wordt onderzocht hoe het programma in de organisatie geborgd kan worden.

Beleidssterrein Sociale binding en participatie

Subsidieregeling Vrijwilligersorganisaties Sterke Sociale Basis

Het doel van de Sterke Sociale Basis is het bieden van een samenhangend en overzichtelijk aanbod van ondersteuning en activiteiten, zoals de Huizen van de Buurt, taallessen of voetbaltoernooien. Includio, BuZz en SOL werken hierbij samen met vrijwilligersorganisaties in de stad. Om voor alle partijen een transparant en duidelijk subsidieproces in te richten, is een subsidieregeling specifiek voor vrijwilligersorganisaties opgesteld. Deze regeling start per subsidiejaar 2026.

Beleidssterrein Preventie

Hecht

Hecht heeft in 2024 en begin 2025 op basis van een Takendialoog het gesprek gevoerd met alle colleges en raden in de regio Hollands Midden over de invulling van een taakstelling op de gemeenschappelijke regeling Hecht. Deze taakstelling is in overeenstemming met het advies van de Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR) aan gemeenten. Hierin staat het advies om vanwege afnemende rijksbijdragen zes procent te bezuinigen op de gemeenschappelijke regelingen. Hecht heeft in de conceptbegroting 2026 een besparing van 4,6 procent opgenomen. Het voornemen is om de overige 1,4 procent in de begroting van 2027 te zoeken. De bedoeling is dat er € 2,9 miljoen bespaard wordt op ondersteunende diensten en taken van Hecht. Dit is 4,6 procent van het gemeenschappelijk gefinancierde deel. Voor de producten waarop gemeenschappelijk wordt bespaard, wordt nog onderzocht onder welke voorwaarden individuele gemeenten deze extra kunnen afnemen als aanvullende dienst.

In 2027 wordt een besparing van 1,4 procent extra ingevuld door middel van innovatie en efficiencymaatregelen. Daarbij wordt ook gekeken naar een duurzame oplossing en een langetermijnvisie op Hecht als organisatie. Afhankelijk van verdere besluitvorming in het bestuur van Hecht over de begroting 2026 en na een procedure over de zienswijze door de gemeenteraden Hollands Midden hierover, zullen de efficiency maatregelen eind 2026 doorgevoerd kunnen worden. Omdat de beoogde besparingen een naar verwachting geringe impact op de inwoners en op de preventieketen hebben, passen deze binnen de door de gemeenteraden gestelde kaders en kunnen deze op een verantwoorde wijze doorgevoerd worden. De door te voeren maatregelen worden gemonitord op basis waarvan eventuele bijsturing kan plaatsvinden.

Leiden Healthy Society Center

In 2025 maakt het Leiden Healthy Society Center (LHSC) een meerjarenplan, begroting en communicatieplan om de organisatie een structurele basis te geven. Dit gebeurt in samenwerking met een LHSC-coördinator die hiervoor is aangenomen. Ook een LHSC klankbordgroep wordt opgestart. Elk kwartaal wordt een kenniscafé georganiseerd waarin Leidse professionals kennis en expertise delen met elkaar. De eerste twee kenniscafés van 2025 over zorgtechnologie en 'in gesprek met de wijk' hebben succesvol plaatsgevonden. Met de kenniscafés wordt opgehaald wie zich stadsbreed met dezelfde onderwerpen bezighoudt. Daarnaast worden samenwerkingen gestimuleerd om uiteindelijk weer beter aan te sluiten bij de Leidse inwoners. De voorbereiding voor de twee kenniscafés in het najaar is ook van start gegaan. In juni wordt het Leids Kennisfestival voor het tweede jaar op rij georganiseerd. Een dag in het teken van gezondheid en welzijn voor alle inwoners van Leiden met veel interactieve sessies en inspirerende presentaties. Leidenaren leren hier over hoe zij 'lekker en gezond kunnen leven in Leiden'.

De kennisinstellingen van het Leiden Healthy Society Center worden betrokken bij de beleidsvorming rond het nieuwe omgevingsprogramma Binnenstad in de vorm van een 'policy lab'. Het doel van het policy lab is om een nauwere verbinding tussen wetenschap en het stedelijk beleid te maken. Ook in andere visiestukken – zoals Leiden Gezonde Stad 2026-2030- wordt de kennis en expertise van het LHSC benut. De specifieke vorm van een policy lab vindt als een pilot voor het eerst plaats rondom het omgevingsprogramma Binnenstad.

Eenzaamheid en Mentale gezondheid

Het plan van aanpak Eenzaamheid en Mentale gezondheid gaat in het voorjaar 2025 via een wensen- en bedenkingen procedure naar de gemeenteraad en zal daarna worden aangeboden aan het college. Er is binnen het uitvoeringsprogramma met name aandacht voor eenzaamheid onder jongvolwassenen en ouderen.

In het onderdeel over mentale gezondheid ligt de focus op studentenwelzijn en de LHBTQIA+ doelgroep. De SSB-partijen nemen vanaf 2025 een extra rol in de versterken van eenzaamheidsacties.

City Deal Gezonde en Duurzame Voedselomgeving

Sinds januari 2025 neemt de gemeente Leiden deel aan de City Deal Gezonde en Duurzame Voedselomgeving. De deelname sluit aan bij de beleidsambities van de gemeente Leiden vanaf 2025. Het helpt ons om gezamenlijk met andere steden effectieve oplossingen te bedenken. Hierbij wordt bijgedragen aan een gezondere voedselomgeving. Hiermee is uitvoering gegeven aan amendement 'Meer aandacht voor gezonde voeding' (A.22.0056.12).

Nieuw beleidskader Sport, Gezondheid, Spelen & Bewegen.

We werken aan onze ambities en doelen voor het nieuwe beleidskader Sport, Gezondheid, Spelen & Bewegen. Op basis van deze ambities willen we in 2025 participeren met de stad en onze partners. Daarin geven we specifieke aandacht aan datagedreven werken. Dit doen we onder andere door de kennis en expertise binnen het Leiden Healthy Society Center (LHSC) te benutten, in te zetten op bewezen effectieve interventies in samenwerking met kennisinstellingen en mogelijkheden voor ongelijk investeren in gezondheidsverschillen. Daarnaast willen we de randvoorwaarden voor de uitvoering van nieuw beleid en vast te stellen ambities nadrukkelijk in beeld brengen. De raad is hierover geïnformeerd via een brief.

Beleidssterrein Ondersteuning Kwetsbare groepen

Ongedocumenteerden

Het kabinet heeft besloten om vanaf 1 januari 2025 te stoppen met de financiële bijdrage aan de Landelijke Vreemdelingen Voorzieningen (LVV). Daarmee stopt ook de netwerksamenwerking tussen het Rijk en de LVV-gemeenten. In navolging van het amendement om te komen tot een stabiele situatie voor ongedocumenteerden in Leiden (A21.0106) en de opdracht uit de motie 'Bed, bad, brood en begeleiding op lokaal regionaal niveau' (M.24.0083.64) is ambtelijk en bestuurlijk verkend of samenwerking in de regio of met LVV-steden mogelijk was. Op kennisdeling na, bleek dit niet het geval.

We verwachten niet direct meer ongedocumenteerden in Leiden door de sluiting van de LVV in Rotterdam, maar we vinden het wel belangrijk om opvang en ondersteuning te bieden. Ook willen we blijven samenwerken met organisaties zoals de IND en DT&V om mensen in moeilijke situaties te helpen. De LVV hielp ongedocumenteerden met een duurzame oplossing: terugkeer naar hun land van herkomst, doorreizen naar een ander land of alsnog een verblijfsvergunning in Nederland krijgen. Op dit moment blijven we (juridische) hulp bieden via NGO's als stichting COOL en Vluchtelingenwerk. Ook hebben we in samenwerking met partijen in de stad onderzocht hoe we de ondersteuning kunnen verbeteren. Later dit jaar krijgt u hier meer informatie over.

Pilot multiprobleemgezinnen

Sinds januari 2024 is vanuit de pilot Multiprobleemgezinnen de Maatwerkfunctionaris actief om oplossingen te vinden voor complexe casuïstiek binnen het sociaal domein. Wanneer samenwerking stagneert, wetgeving botst of problemen zich opstapelen en een integrale aanpak noodzakelijk is, neemt de Maatwerkfunctionaris de regie en zorgt voor doorbraken. Naast deze casuïstiek is er ook aandacht voor het leren van lessen en het verankeren daarvan binnen de organisatie. In 2025 is opnieuw een aanzienlijk aantal casussen opgepakt en zijn al concrete successen geboekt. De functie van Maatwerkfunctionaris wordt in 2025 verder geïmplementeerd en officieel geborgd in de organisatie.

OSA

Er wordt in 2025 gewerkt aan een duurzame en structurele opvang van Oekraïners, statushouders en asielzoekers. De komende jaren zullen in het teken staan van het zoeken naar stabiele en voor langere tijd beschikbare opvanglocaties, het bevorderen van integratie via werk en onderwijs en het inspelen op de verwachte stijgende opgaven.

Doelenbomen

Beleidssterrein 9A Sociale binding en participatie

Doel	Prestatie	
9A1 Sociale binding en participatie van inwoners is hoog	9A1.1 Doen organiseren van een passend voorzieningenaanbod dat aansluit op de sociale situatie van de wijk	✓
	9A1.2 Doen organiseren van activiteiten die maatschappelijke participatie bevorderen en sociaal isolement voorkomen	✓
	9A1.3 Doen bevorderen van cliëntbetrokkenheid en publieksparticipatie op het gebied van maatschappelijke ondersteuning	✓
	9A1.4 Opdracht geven voor het uitvoeren van de vijf basisfuncties voor lokale ondersteuning van vrijwilligerswerk	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 9A Sociale binding en participatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 9B Preventie

Doel	Prestaties	
9B1 Inwoners zijn zo zelfredzaam mogelijk	9B1.1 Organiseren van een samenhangend aanbod van informatieverstrekking, advies en clientondersteuning	✓
9B2 Gezondheidsproblemen worden voorkomen	9B2.1 Uitvoeren van wettelijke taken basisgezondheidszorg	✓
9B3 Iedere Leidenaar heeft een gezonde en actieve leefstijl	9B3.1 Leidenaars hebben kennis van een gezonde en actieve leefstijl	✓
	9B3.2 Leidenaars gaan verantwoord om met genotmiddelen	✓
	9B3.3 Leidenaars hebben een gezond gewicht	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 9B Preventie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 9C Ondersteuning

Doel	Prestatie	
9C1 Integraal zorg en ondersteuning op maat	9C1.1 Organiseren toegang zorg en welzijn door middel van Sociaal wijkteams	✓
9C2 Mensen met een beperking zijn in staat zelfstandig te leven	9C2.1 Organiseren van een samenhangend en passend aanbod van algemene Wmo-voorzieningen	✓
	9C2.2 Organiseren van een samenhangend en passend aanbod van maatwerk Wmo-voorzieningen	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 9C Ondersteuning

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 9D Kwetsbare groepen

Doel	Prestatie	
9D1 Stabiele leefsituatie voor kwetsbare groepen	9D1.1 Uitvoering geven aan preventie en herstel t.a.v. verslaving en dak- en thuisloosheid	✓
	9D1.2 Uitvoering geven aan toeleiding naar zorg van mensen met verslavings- en psychiatrische problematiek en begeleiding van ex-gedetineerden en vreemdelingen in nood	✓
	9D1.3 Uitvoering geven aan opvang en huisvesting van kwetsbare groepen	✓
	9D1.4 Uitvoering geven aan beschermd wonen	✓
9D2 Verminderen van (de gevolgen van) huiselijk geweld	9D2.1 Uitvoering geven aan maatregelen die het voorkómen van geweld in huiselijke kring, het stoppen van geweld en het herstel van veiligheid in het huishouden of gezin bevorderen	✓
	9D2.2 Uitvoering geven aan opvang van slachtoffers van geweld in huiselijke kring	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 9D Kwetsbare groepen

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

10

Werk en inkomen

Werk en inkomen

Programmanummer

10

Commissie

Werk en Middelen

Portefeuille(s)

Energie, Werk en Inkomen en Cultuur
Kansengelijkheid, Jeugd en Onderwijs

De missie van het programma Werk en inkomen luidt:

De gemeente Leiden stimuleert haar inwoners om door werk zelfstandig in het bestaan te voorzien, bevordert maatschappelijke participatie en biedt waar nodig een financieel vangnet.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Beleidssterrein Arbeidsparticipatie

DZB Leiden

De inzet van DZB in 2025 is voor een belangrijk deel beschreven in het beleidsplan werk en participatie 2024-2028 (RV. 24.0088). In 2025 is er extra aandacht voor onder andere statushouders, vluchtelingen en mensen met GGZ-problematiek. Daar waar het kan, zorgt DZB samen met andere organisaties voor mogelijkheden om te wisselen tussen verschillende vormen van werk of activering. We noemen dit Smpel Switchen. Verder evalueert DZB de toekomstvisie DZB Leiden 2030.

Arbeidsmarktregio

In de arbeidsmarktregio Holland Rijnland wordt toegewerkt naar de opening van het Werkcentrum Holland Rijnland. De gewenste openingsdatum is halverwege 2025. In het werkcentrum kunnen straks alle inwoners met vragen over werk of (om)scholing terecht. Het werkcentrum bouwt voort op de formule van de werkcafés waar mensen sinds de zomer van 2023 terecht kunnen.

Inburgering

Afhankelijk van het landelijk beleid kan er in 2025 een financieel tekort optreden op inburgering. Inburgeringsmiddelen zijn gekoppeld aan de huisvestingstaakstelling voor statushouders. Het is op dit moment niet duidelijk wat de gevolgen zijn voor de inburgeringsmiddelen als de verplichting van de huisvestingstaakstelling vanuit het Rijk voor statushouders komt te vervallen. Voor Leiden gaat het afhankelijk van landelijke keuzes om een tekort tussen de 200.000 en 750.000 euro.

Basisvaardigheden

In 2025 is het nieuwe regionale beleid basisvaardigheden 2025-2028 vastgesteld. Dit plan bouwt voort op het voorgaande regionale programma integrale aanpak Laaggeletterdheid Holland Rijnland 2020-2024. Het heeft als doel dat alle inwoners van Holland Rijnland voldoende (toegang tot) basisvaardigheden hebben om mee te doen aan de samenleving. Met de kaders uit dit regionale beleid werken we aan de eerste helft van 2025 aan een lokale (Leiden en Leiderdorp) invulling en uitvoering.

Beleidssterrein Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Sleutelpas

In oktober 2024 begon een Europese aanbesteding voor de Sleutelpas, wat resulteerde in twee inschrijvingen. Na beoordeling is de opdracht aan BS&F in februari 2025 gegund. BS&F heeft ervaring met vergelijkbare stadspassen in andere steden. De gemeente en BS&F werken samen om de Sleutelpas in juli in te voeren. Zie ook de [collegebrief](#).

Armoedebeleid

In kaart brengen van het totale (Leidse) aanbod

In het tweede kwartaal van 2025 stellen wij het overzicht 'Vergoedingen en hulp voor Leidenaren met een laag inkomen' beschikbaar. Dit document biedt een compleet overzicht van alle landelijke en lokale toeslagen, informatiebronnen, regelingen en ondersteuningsmogelijkheden voor huishoudens met een laag inkomen. Dit uitgebreide overzicht helpt professionals om inwoners met een laag inkomen optimaal te ondersteunen bij het benutten van regelingen en ondersteuningsmogelijkheden. Later dit jaar gaan wij, samen met partners in de stad en ervaringsdeskundigen, een beknopt overzicht maken voor inwoners. Hierin worden zij gewezen op de loketten in de wijken waar zij hulp kunnen krijgen bij het aanvragen van deze regelingen en ondersteuning.

Campagne rondkomen

We zijn bezig met de voorbereidingen voor de campagne 'Rondkomen' die in de tweede helft van 2025 zal starten. Het doel van deze campagne is om inwoners in de stad te attenderen op de verschillende minimaregelingen en ondersteuningsmogelijkheden die de gemeente Leiden biedt. De campagne zal bestaan uit zowel fysieke uitingen verspreid door de stad als digitale campagneboodschappen. Inwoners worden op deze manier geattendeerd op de geboden ondersteuning en toe geleid naar plekken waar zij meer informatie hierover kunnen vinden of een aanvraag kunnen indienen.

Pilot 'Het Bouwdepot'

We zijn per januari 2025 gestart met de pilot 'het Bouwdepot' naar aanleiding van motie M.23.0093 die in februari 2024 door de gemeenteraad is aangenomen. Zeven jongeren die dak- of thuisloos zijn geweest of dreigen te raken, krijgen een jaar lang elke maand financiële steun om aan hun toekomst te werken. Het onderzoeksinstituut DRIFT doet onderzoek naar de ontwikkeling van de jongeren die deelnemen aan de pilot. De pilot 'het Bouwdepot' wordt samen met de jongeren, samenwerkingspartners en stichting het Bouwdepot begin 2026 geëvalueerd.

Beleidssterrein Inkomensvoorzieningen

Participatiewet in Balans

De Participatiewet wordt de komende jaren herzien. Met het programmaplan Participatiewet in Balans wil het Rijk vertrouwen, eenvoud en menselijke maat in de Participatiewet verankeren. In 2025 wordt er voorbereid op de maatregelen die vanaf januari 2026 in zullen gaan met het wetsvoorstel Participatiewet in Balans. Hierin wordt samengewerkt met de VNG.

Alleenverdienersproblematiek

De alleenverdienersproblematiek houdt in dat gezinnen met één kostwinner financieel benadeeld worden door het belasting- en toeslagenstelsel. Afgelopen jaar is er gestart met de financiële compensatie via de bijzondere bijstand. Vanaf 2025 mogen gemeenten beleidsregels opstellen voor de vaste tegemoetkoming. Dit wordt in de eerste helft van 2025 opgesteld en geldt tot de alleenverdienersproblematiek landelijk is opgelost vanaf 2028.

Beleidssterrein Schuldhulpverlening

Experiment vroegsignalering

Voor de zomer 2025 start naar verwachting een experiment in het kader van de vroegsignalering bij geldproblemen. Hierbij wordt samengewerkt met de Belastingdienst en Dienst Toeslagen. Het doel is om meer inwoners en ondernemers met beginnende betalingsachterstanden in beeld te krijgen die nog niet op een andere manier bekend zijn bij de gemeente.

Taakstelling schuldhulpverlening

Sinds de zomer 2024 was er een wachtlijst bij schuldhulpverlening van acht weken. De wettelijke termijn is maximaal vier weken. Er is een plan van aanpak opgesteld om de wachtlijst weg te werken, bijvoorbeeld door het aannemen van een tijdelijke schuldhulpverlener en het opvoeren van het aantal intakes. Dit plan van aanpak is op 1 maart 2025 ingegaan. Het streven is om de wachtlijst binnen vier maanden te verkorten naar de wettelijke termijn van vier weken.

Vanaf begin april voldoen we door alle inspanningen vanuit het plan van aanpak die zijn geleverd voor particulieren weer aan de wettelijke termijn. Voor ondernemers is dit nog niet het geval, maar we hebben er vertrouwen in dat binnen de genoemde vier maanden de wachttijd voor deze groep ook weer vier weken is.

Doelenbomen

Beleidssterrein 10A Arbeidsparticipatie

Doel	Prestatie	
10A1 Leidenaren hebben werk en zijn daardoor minder uitkeringsafhankelijk	10A1.1 Inzetten van re-integratie en participatievoorzieningen	✓
	10A1.2 Aanbieden volwasseneneducatie	✓
	10A1.3 Inzetten dienstverlening voor jongeren, statushouders en migranten	⚠
10A2 Mensen met loonwaarde onder het wettelijk minimumloon werken zo regulier mogelijk	10A2.1 Inzetten sociale werkvoorziening	✓
	10A2.2 Inzetten beschut werk	✓
	10A2.3 Inzetten loonkostensubsidie	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 10A Arbeidsparticipatie

10A1.3 Inzetten dienstverlening voor jongeren, statushouders en migranten

Afhankelijk van het landelijk beleid kan het tekort in 2025 op inburgering fors oplopen. Inburgeringsmiddelen zijn gekoppeld aan de huisvestingstaakstelling voor statushouders. Als de verplichting van de huisvestingstaakstelling vanuit het Rijk voor statushouders komt te vervallen, komt de financiering van inburgering in gevaar. Op dit moment is hierover nog geen duidelijkheid. Voor Leiden gaat het afhankelijk van de keuzes die landelijk worden gemaakt om een bedrag tussen de 200.000 en 750.000 euro.

Beleidssterrein 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Doel	Prestatie	
10B1 Minima doen mee in de samenleving en raken niet in een sociaal isolement	10B1.1 Uitvoeren declaratieregeling en behandelen aanvragen overige participatie bevorderende voorzieningen	✓
10B2 Armoedebestrijding	10B2.1 Behandelen aanvragen individuele bijzondere bijstand en individuele inkomensvoorziening	✓
	10B2.2 Verstrekken (bijdrage in) premie Collectieve Ziektekostenverzekering Minima	✓
	10B2.3 Verstrekken tegemoetkoming kinderopvang op Sociaal Medische Indicatie	✓
	10B2.4 Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	✓
	10B2.5 Subsidies minimabeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 10C Inkomensvoorzieningen

Doel	Prestatie	
10C1 Leidenaren (18 t/m AOW-leeftijd) voor wie een financieel vangnet nodig is, ontvangen inkomensondersteuning	10C1.1 Behandelen aanvragen en beheer uitkeringen Participatiewet, loaw, loaz, Bbz- inkomensvoorzieningen	✓
	10C1.2 Uitvoeren fraudepreventie en opsporen uitkeringsfraude	✓
	10C1.3 Uitvoeren terugvordering en verhaal	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 10C Inkomensvoorzieningen

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 10D Schuldhelpverlening

Doel	Prestatie	
10D1 Het ontstaan dan wel escalatie van problematische schuldensituaties is voorkomen	10D1.1 Uitvoeren van vroegsignalering, preventieve maatregelen, stabilisatietrajecten en budgetbeheer	✓
10D2 Problematische schuldensituaties zijn beheersbaar gemaakt en (zo mogelijk) opgelost	10D2.1 Uitvoeren schuldhulpverlening	⚠

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 10D Schuldhelpverlening

10D2.1 Uitvoeren schuldhulpverlening

Sinds de zomer van 2024 is er een wachtlijst bij schuldhulpverlening van 8 weken. De wettelijke termijn is 4 weken. Sinds het ingaan van het plan van aanpak op 1 maart 2025 voldoet de wachttijd voor particulieren weer aan de wettelijke termijn. Voor ondernemers verwachten we dat dit binnen de termijn van vier maanden ook het geval is.

Hoofdstuk 4

4 Paragrafen

4.1 Plankosten

Beheersing plankosten

De huidige opzet van plankosten heeft tot doel plankosten zowel in de fase voor aanvraag voorbereidingskrediet (vh kaderbesluit) als na aanvraag voorbereidingskrediet (vh kaderbesluit) inzichtelijk te maken, teneinde de beheersbaarheid te waarborgen. Om dit blijvend te monitoren zijn er overzichten voor lijn- en projectmanagers om de uren en de euro's in te zien. Daarnaast zijn voor de plankostenteams personeelstarieven berekend en wordt de casuïstiek gevolgd op naleving van deze systematiek. Plankosten worden zo goed en sober mogelijk geraamd, bij de kosten wordt sluitende dekking aangegeven, er zijn heldere afspraken gemaakt tussen teams voor de inzet van capaciteit. Bij overschrijdingen van geraamde plankosten wordt een besluit tot aanvullende dekking gevraagd en de stand van het krediet plankosten in definitiefase wordt gevolgd. Monitoren, evalueren en bijsturen van plankosten is en blijft van essentieel belang voor optimale beheersing van projectkosten.

Plankosten krediet in definitiefase

In de bijgevoegde tabellen treft u de stand van het krediet plankosten in definitiefase. Dit krediet wordt gevoed door een jaarlijkse onttrekking aan de reserve bedrijfsvoering plankosten en is ingesteld vanuit het oogpunt van transparantie, monitoring en bewaking. Elk projectplan definitiefase waarbij voor plankosten in definitiefase een beroep wordt gedaan op het plankostenkrediet, wordt in een separaat collegevoorstel plankostenkrediet aangevraagd. Deze werkwijze is voor het bestuur een goede grondslag voor enerzijds een betere beheersing van plankosten en anderzijds voor prioritering van de projectenportefeuille. Ofwel: het bestuur geeft keer op keer bewust fiat aan het investeren van voorbereidingstijd in projecten en weet precies hoeveel geld hiermee gemoeid is.

Op het moment dat er een aanvraag voorbereidingskrediet (voorheen Kaderbesluit) wordt genomen, worden de plankosten meegenomen in de totale lasten van het project en vloeien de reeds gemaakte plankosten in één keer terug in de reserve. Indien een project geen doorgang vindt, kunnen de kosten uiteraard niet worden meegenomen in de totale projectkosten. In dat geval vindt er geen terugstorting plaats in de reserve en kan dat bedrag niet opnieuw beschikbaar worden gesteld. In beide gevallen zal het project na aanvraag voorbereidingskrediet (voorheen Kaderbesluit) worden afgerond en uit het krediet worden gehaald. Er resteert voor dit jaar nog een bedrag van circa € 485.417 voor de plankosten van nieuwe projecten in definitiefase (onderstaande tabel). In deze tabel is ook zichtbaar dat een aantal projecten sinds geruime tijd in definitiefase zit (2019/2021). In de jaarrekening wordt toegelicht waarom deze nog niet afgesloten kunnen worden. Ook wordt duidelijk dat voor Westerpoort en Willem de Zwijgerlaan veel middelen uit het krediet beschikbaar zijn gesteld.

Omschrijving				Bedrag
Totaal beschikbaar tot en met 2024 via begroting				€ 9.164.000
Opnieuw beschikbaar gesteld t/m 2025				€ 7.021.021
Reeds afgesloten projecten in definitiefase in voorgaande jaren incl. 2024				- € 10.291.248
				€ 5.893.773
2025 Begroting uit de reserve plankosten				€ 628.000
Totaal beschikbaar				€ 6.521.773

Projectomschrijving	Leids project of project Derden	B&W besluit	Uren tot kaderbesluit totaal	Begrote kosten tot kaderbesluit
Lopende projecten				
Diamantplein e.o.	Leids project	BW19.0333	3.834	393.000
Westerpoort (vh Paardenwei)	Leids project/derden	BW19.0486	2.770	1.664.000
Herinrichting openbare ruimte Verbeekstraat	Leids project	BW21.0412	1.305	137.000
Herontw. Rivierenbuurt in Meerburg	Leids project	BW22.0030	690	72.400
Geb. visie Willem de Zwijgerlaan	Leids project	BW22.0290	13.477	1.496.000
Parkeergarage M Kavels	Leids project	BW22.0458	2.682	297.720
Herhuisvesting muziekeducatie en -programmering	Leids project	BW22.0494	7.110	789.181
Nieuwe Stadswerf	Leids project	BW 23.0350		171.000
Volkstuinen Oostvlietpolder uren	Leids project	BW 23.0387		141.755
ROC vondellaan	Leids project	WJT-545-2024		454.000
Aanvulling bibliotheek	Leids project			304.300
Cronesteinkade	Leids project			300.000
Totale onttrekking			31.868	€ 6.220.356
Resterende bedrag voor 2025				€ 301.417

Aanvraag onderweg, nog niet door college/raad besloten				
Projectomschrijving	Leids project of project Derden	B&W besluit	Uren tot kaderbesluit totaal	Begrote kosten tot kaderbesluit
verbouwing Le Pooleweg 6 (DZB – chocoladefabriek				150.000
Stadswerf				390.000
Gerevolveerd voor Westerpoort				-654.000
Geb. visie Willem de Zwijgerlaan				430.000
Onttrekking reserve plankosten definitiefase				-500.000
Totaal aan aanvragen onderweg				-184.000
Resterend voor nieuwe aanvragen				€ 485.417

Plankosten reserve

Bij de instelling van de reserve bedrijfsvoering plankosten, waaruit het krediet plankosten definitiefase is gedekt, is vastgesteld dat deze primair bedoeld is voor dekking van de plankosten van projecten in definitiefase en secundair voor het oplossen van knelpunten met betrekking tot het uitvoering van deze systematiek.

Plankosten krediet in definitiefase van infrastructurele werken

In de bijgevoegde tabellen treft u de stand van het krediet plankosten in definitiefase van projecten van infrastructurele werken. Dit krediet wordt gevoed door een jaarlijkse onttrekking aan de reserve bereikbaarheidsprojecten en is ingesteld vanuit het oogpunt van transparantie, monitoring en bewaking. Bij elk Projectplan definitiefase waarbij voor plankosten in definitiefase een beroep wordt gedaan op het plankostenkrediet, wordt in een separaat collegevoorstel plankostenkrediet aangevraagd. Deze werkwijze is voor het bestuur een goede grondslag voor enerzijds een betere beheersing van plankosten en anderzijds voor prioritering van de projectenportefeuille. Ofwel: het bestuur geeft keer op keer bewust fiat aan het investeren van voorbereidingstijd in projecten en weet precies hoeveel geld hiermee gemoeid is. Op het moment dat er een aanvraag voorbereidingskrediet (voorheen Kaderbesluit) wordt genomen, worden de kapitaallasten over de plankosten in definitiefase infra verrekend met de hiervoor begrote stelpost kapitaallasten. Indien een project geen doorgang vindt, kunnen de kosten uiteraard niet worden meegenomen in de totale projectkosten. In dat geval komen de lasten uit de definitiefase ten laste van het programma mobiliteit. Er resteert momenteel nog een bedrag van circa € 971.882.